CEMİL KAVUKÇU

DÜŞKAÇIRAN

ÖYKÜ

CAN

CEMİL KAVUKÇU

DÜŞKAÇIRAN

ÖYKÜ

DÜŞKAÇIRAN
CEMİL KAVUKÇU

Yayına hazırlayan: Faruk Duman
Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design
Kapak resmi: © iStockphoto.com / Peisen Zhao

Can Yayınları 1940

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
www.canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com

Cemil Kavukçu'nun Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Uzak Noktalara Doğru, 1995
Yalnız Uyuyanlar İçin, 1996
Bilinen Bir Sokakta Kaybolmak, 1997
Temmuz Suçlu, 1998
Dönüş, 1998
Dört Duvar Beş Pencere, 1999
Pazar Güneşi, 2000
Gemiler de Ağlarmış, 2001
Başkasının Rüyaları, 2003
Suda Bulanık Oyunlar, 2004
Gamba, 2005
Nolya, 2005
Mimoza'da Elli Gram, 2007
Angelacoma'nın Duvarları, 2008
Tasmalı Güvercin, 2009

CEMİL KAVUKÇU, 1951 yılında İnegöl'de doğdu. İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Jeofizik Mühendisliği Bölümü'nü bitirdi (1976). Öyküleri, 1980 yılından bu yana çeşitli dergilerde yayımlandı. *Patika* adlı yapıtıyla 1987 yılında Yaşar Nabi Nayır Öykü Ödülü'nü ve 1996 yılında *Uzak Noktalara Doğru* adlı öykü kitabıyla Sait Faik Hikâye Armağanı'nı, 2009 yılında *Angelacoma'nın Duvarları* adlı anlatısıyla Sedat Simavi Edebiyat Ödülü'nü kazandı.

KAÇAN

İKİ NOKTA ÜST ÜSTE

"Galatasaray!"

Buyurgan, küçümseyen bir biçimde söylemişti bunu. İyi gününde olsaydı "Galatasaray lütfen," derdi.Taksiye biner binmez dikiz aynasındaki top namlusu gibi iki siyah gözle bakışları karşılaştığında inmek istemiş, bir gerekçe bulamadığı için de oturduğu yerde kalakalmıştı. Genç sürücünün kaçamak bakışlar attığını hissediyor ama aynaya bakmıyordu. Adam resmen belasını arıyordu. Nerede cins bir taksici varsa ona rastlıyordu. Anadolu'nun bağrından kopup gelmiş bu yiğit delikanlı, arabasına binen her kadın müşteriye *iş çıkar* umuduyla mı bakıyordu? Bu ve bunun gibi *kendini bir bok* sananlardan her şey beklenirdi. Açıkça "Senin derdin ne?" diye sorsa tutulup kalacaktı salak herif. İlk tuzak soru geldi bile:

"Müzik rahatsız ediyor mu?"

"Hayır," dedi.

Sert bir biçimde söylemişti. Allahtan "abla" dememişti taksi şoförü de, biraz daha gerilmesine neden olmamıştı. "Abla" deyip yılışsaydı, hemen "Sağa çek," diyecekti. İnerken de kapıyı sertçe çarpacaktı. Bu tür düzeysiz konuşmalardan nefret ediyordu ama hiçbir şeye dayanacak gücü kalmamıştı artık. Hele bu akşam...

Dinlediği abuk sabuk müziğin arka koltukta oturan müşteriyi rahatsız etmediğini öğrenmesine karşın radyonun sesini neden kısmıştı? Yaranmaya çalışıyordu. Herifte hâlâ bir umut vardı demek ki.

Trafiğin en yoğun olduğu saatler. Adım adım ilerliyorlar. Taksinin camından, tıkanıp kaldıkları ışıl ışıl caddeye, birlikte ilerledikleri otomobilin arka koltuğunda oturan saçları sarıya boyalı şişman kadına bakıyor. Hiçbir şeyden hoşnut olmayan ve olmayacak olan, parasıyla konuşan tapon bir karı. Böylelerine de kul köle olan erkek müsveddeleri vardır... İş parada biter. Gücün varsa, istediğin kadar börek karı ol, tornavida gibi gençleri çevrende pervane edersin... Şu şişman sarışına baksana, diyor sürücüye, bak tam sana göre biri. Sürücüden yeni bir "münasebetsizlik":

"Keşke yukarıdan gitseydik, bu saatlerde burası tıkanıyor."

Gitseydin, diyor içinden, sordun da gitme diyen mi oldu.

Camdan kentin akmayan trafiğine bakıyor.

Ne gündü Tanrım, diyor içinden. Evet, ne gündü! O muşmula suratlı kadın ne sanıyordu kendini? Yazarsan, yazarsın. Kolunu sallasan yazara değiyor artık. Kitabın hakkında iki üç yazı çıktı, haftalık bir dergide abuk sabuk bir röportajın ve düğüne giden mahalle karıları gibi giyinip pozlar verdiğin o iğrenç fotoğrafların yayımlandı diye kendini ne sanıyorsun? Gücün var tabii, basını ve televizyonu arkana alman çocuk oyuncağı senin için.

Ümit de sinir olmuştu. "Şekerciğim," demişti, "ondan tek bir satır bile okumadığımı ve okumayacağımı sen de biliyorsun ama emir büyük yerden, zilliyi ‘haftanın yazarı' yapmak zorundayız."

Ne yazık ki bunu yapmıştık.

Genelde işimize karışmazlar, seçimi bize bırakırlar. Arada böyle saplamalar çıkıyor işte. Yayınevi-medya ilişkileri. Yazarımız, moda olduğu üzere Cihangir'de komik bir evde oturuyor. Aslında komik değil de rezil bir ev. Küçük salon tıkış tıkış eşya dolu. Bitpazarından alınmış "antik" bir büfe, ahşap heykeller, masklar, sevgilisiyle şiir gibi geceler yaşadığı duruşundan belli olan uzun bir koltuk-kanepe, yerde eski bir kilim. Çalışma odası acemi bir hırsız tarafından talan edilmiş gibi... Masasının üzeri ise tam bir felaket. Ağır ve korkunç bir roman üzerinde çalıştığını gösteren kâğıt yığını, notlar,

dergiler, bardaklardan kalmış leke halkaları... "Kusura bakmayın, doğal olsun diye özellikle toplamadım," derken ve hiç de doğal değildi... Saçlar yapılı, yüzünde belli belirsiz bir makyaj ve uyumsuz bir *sempati* gülücüğü. Parmağında, özel tasarım olduğunu düşündüğü iri yüzükle küpeleri da tam bir zevksizlik örneği.

Fatih de tam gününü buldu. Konuşacak ne kaldı ki? Dön, diyecek. Israr edecek. Sensiz yapamıyorum falan... Erkeklerin asla olgunlaşamadığı kesin. Kim söylemişse doğru söylemiş. Off, bu konuyu kaç kez konuştular, olmuyor işte, yürütemiyorlar. Fatih, sorunları çözmekten değil, ertelemekten yana. Onun edilgen tavrı, ilişkinin yürümesi için sürekli kendinden bir şeyler vermesi, karşısında ezilmesi, en çok da ona güvenmemesi deli ediyor Ceyda'yı. Son aylarda paranoyaları iyice arttı. Kuruyor, sonra da kurdukları gerçekmiş gibi inanıyor. Söylemez olaydı, bir keresinde Ender'le barda karşılaştıklarını, oturup biraz lafladıklarını anlatmıştı da kıyametler kopmuştu. Ender'e gıcıktı, çünkü onunla ilişkisinin bittiğine bir türlü inanmıyordu. Didiklemiş, sorgulamış, aldatıldığını düşünmüş, Ceyda'yı canından bezdirmişti. Fatih'i seviyordu, o özel biriydi. Ama yorulmuştu artık. Bu ilişkiyi taşıyamayacağını aylar önce anlatmıştı. Fatih onu yormakla kalmıyor, tüketiyordu da. "Sana değil, çevrendeki insanlara güvenmiyorum," diyordu. Bu ne demekti? Nasıl bir mantıktı? Ceyda bir süre ayrı kalalım dediğinde ihanete uğramışçasına yıkılmış, demediğini bırakmamıştı. Oysa Fatih'le birlikteyken hayatına kimse girmemişti. Gereksiz kuşkularla kendini yedi bitirdi Fatih. İki ay önce Ömer'le tanışmıştı. Bugün söyleyecekti Fatih'e. Artık gerçeği görmeliydi.

Ömer'le olan ilişkisi Fatih'le olduğu gibi tutkulu ve yakıcı değil. Hatta olabildiğince sıradan. Sevişmeleri de coşkusuz, neredeyse *görev* sınırında. Neden birlikte olduklarını bile bilmiyor, bunu düşünmek istemiyor Ceyda. Onu sevip sevmediğinden de emin değil. Yanındayken güven duyuyor, rahat hissediyor kendini. Ömer soru sormuyor, geçmişini merak etmiyor, kıskanmıyor. Fatih'in tam zıddı. Ceyda'yı çeken de, tanıdığı bütün erkeklerden farklı olması. Başka bir âlemde yaşıyormuş gibi dalgın, bir o kadar da sevecen ve anlayışlı.

Fatih bunu öğrenince çok üzülecek, canı yanacak. Ama artık bilmesi gerek. Son zamanlarda görüşmemek için hep bir engel çıkarmış, telefonda mesafeli konuşmuştu. Hâlâ anlamıyordu. Bu akşam için o kadar ısrar etmişti ki, Ceyda da buluşup her şeyi açıklamaya karar vermişti.

"İnebilir miyim!"

Sağ kaldırıma yanaşıp durdu taksi.

"Buyurun."

Cüzdanını karıştırdı. Bozuk parası yok.

"Elli lirayı bozabilir misiniz?"

"Bozarız."

Parasının üstünü aldı, saymadan cüzdanına koydu. Hava serinlemiş, montunu giydi. Yanından geçen gençlerden kılıksız biri laf attı. Arkadaşları güldü. Allah belanızı versin, dedi içinden. Sigarasının yetmeyeceğini düşünerek karşısına çıkan ilk dükkâna girdi. Küçücük bir ekrandan televizyon izleyen adam, ticaretin T'sinden bile anlamayan bu garip yaratık başını kaldırıp bakmadı bile. İzlediği her neyse, yüzünde aptal bir gülüş vardı.

"Pardon," dedi.

Aslında çıkıp gitmeliydi, sigara alınacak yer mi yoktu. İnsan bazen tutulup kalıyordu. Bu akşamki buluşmada olduğu gibi. Ne gereği vardı oysa, "konuşacak hiçbir şey yok" diyebilirdi, telefonu yüzüne kapatabilirdi. Hiçbirini yapamamıştı. Birlikte oldukları yıllara zarar vermek istemiyordu. Fatih'in de Allah belasını versindi.

"Buyrun efendim."

Yüzünde hâlâ o salak gülüş var. Karşısında iyi giyimli, alımlı bir kadın gördü ya, kırılıp dökülecek.

"Bir Malboro layt," dedi sertçe. Satıcıyla göz göze gelmemek için de çantasından çıkardığı cüzdanına yöneltti bakışlarını.

Sigarasını ve parasının üstünü alıp asık bir yüzle çıktı büfeden. Fatih'le buluşacakları Kaktüs'e doğru yürüdü.

Fatih, küçük yuvarlak masaların birinde oturuyordu. Bira bardağı yarılandığına göre geleli epey olmuştu. Ceyda içeriye girince ayağa kalktı. Yorgun görünüyordu ama her zamanki bezgin halinden eser yoktu. Tokalaştılar.

Sandalyeye otururken kavgaya hazır bir sesle "Öf ya, öldüm!" dedi. Çok sevimsiz olduğunun farkındaydı; ama elinden başka türlü davranmak, rol yapmak gelmiyordu. Fatih bir şey demedi. Belki de uymak istemedi. Yine de bir gariplik vardı bunda.

Ses tonunu biraz yumuşatarak, "Trafik yoğundu, biraz geciktim," dedi. Bu arada çantasından sigara ve çakmağını çıkarıp masaya koymuştu.

"Önemli değil, ben de yeni geldim sayılır."

Ceyda bira bardağına kaçamak bir bakış attı. Fatih birayı çay gibi, yudum yudum içerdi.

"İçerisi sıcakmış."

"Montunu çıkar, dışarıda üşürsün."

Ceyda elinde olmadan gülümsedi. Montunu çıkarıp sandalyenin arkasına astı. Her zaman şakalaştıkları sevimli garson onlara baktı.

"Ne içersin?" dedi Fatih.

"Ben bir kahve alayım."

"Sütsüz ve şekersiz?" deyip boynunu hafifçe bükerek gülümsedi garson.

"Evet, her zamanki gibi."

Masadaki sıkıntılı ve gergin durumu sezen garson onları selamlayarak uzaklaştı.

Birayı çok seven Ceyda bu saatte kolay kolay kahve içmezdi. Canının sıkkın olduğunu hemen anladı Fatih. Üstünde durmadı. Birasından bir yudum içti. Ceyda sigara paketine uzandı, Fatih de çakmağını aldı. Sigarası yanınca resmi bir biçimde "Sağ ol," dedi.

"Nasılsın?"

Ceyda, "nasıl olayım" dercesine omuzlarını kaldırdı.

"Yorgun görünüyorsun."

"Yorgunum, hem de eşekler gibi yorgun. Bir haftadır öyle tempolu çalışıyoruz ki, resmen canım çıktı."

Masaya kahve fincanını bırakan garsona yapay birgülümsemeyle teşekkür etti. Ardından hemen yüzünü asarak sevimsiz görünümüne büründü.

"Her şey, herkes üstüme geliyor ya. Bıktım. Böyle giderse bu işi bırakırım."

Sigarasını küllükte söndürdü. Kahvesinden bir yudum içti.

"Sen nasılsın?"

"Bildiğin gibi," dedi Fatih.

Şimdi konuya girecek, diye düşündü Ceyda. Oturuş biçimini değiştirdi. Sandalyesini hafif geriye çekerek bacak bacak üstüne attı. Duygusal söylemleri, acındırmaları, boynu bükük "yetim bakışları" kaldıracak durumda değildi. Böyle buluşmaların da sonu gelmeliydi artık, bir anlamı yoktu. Başkası olsa çoktan kestirip atmıştı da, Fatih'e bunu yapamıyordu. Anlayışlı, duyarlı, incelikli, özel bir insandı. Ne olursa olsun, son nokta konmalıydı bu akşam. Cesaret toplamak için derin bir nefes aldı.

Fatih'in birası bitmişti. Bardağını garsona doğru kaldırdı. Göz göze gelmiş olmalılar ki, terbiyelice gülümsedi. Fatih buydu işte. Özellikle garsonların karşısında, anlam veremediği bir biçimde ezikti. Bu konuda tartışmışlar, bir keresinde kavga bile etmişlerdi.

"Eee," dedi Ceyda en acımasız tavrını takınarak, "niye buluştuk?"

"Gidiyorum."

Hiç beklemediği bir yanıttı bu. Şaşırdı. Kavgaya hazır savunma mekanizmaları o anda çöktü. Gözlerini büyük büyük açarak baktı Fatih'e.

"Nasıl yani?"

Garson birayı getirip masaya bıraktı.

"Teşekkür ederim," dedi kibarca. Paketinden bir sigara çekip yaktı.

"Öyle işte, gidiyorum."

Birasından küçük bir yudum aldı.

"Benden kurtuluyorsun artık."

"Saçmalama!" dedi Ceyda. Sesini kontrol edememişti.

"Saçmalamıyorum, istediğin bu değil miydi?"

"Yapma Fatih! Böyle bir şey istemediğimi biliyorsun."

"Ne istiyorsun o zaman?"

"Dost ve arkadaş olarak kalmak istiyorum. O kadar çok şey paylaştık ki seninle. Benim için özel birisin, seviyorum seni. Saçma sapan kıskançlıklarınla yoruldu bu ilişki. Dinlendirelim, yeniden başlayalım demiyorum.Ama arkadaş olabiliriz, dost olabiliriz."

Bu kez birasından büyük bir yudum aldı Fatih.

"Artık hiçbir şey olamayız."

"Bu kadar katı olma. Yakışmıyor sana."

"Katı değilim."

Bir süre konuşmadılar. Ceyda sigara yaktı. Kahvesi olduğu gibi duruyordu.

"Nereye gidiyorsun?"

"Rusya'ya."

"Rusya'ya mı?" Şaşkın şaşkın Fatih'e baktı. "Rusya da nereden çıktı?"

"Şirket Moskova'da şube açmayı düşünüyor. Fizibilite çalışmaları için de beni görevlendirdiler."

"Ne kadar kalacaksın?"

"Şimdilik altı aylığına gidiyorum. İş devam ederse oradaki birimin başında ben olacağım. En az üç yıl Moskova'da kalacağım."

"İşin iş desene, güzel Rus kızlarıyla gününü gün edeceksin."

Hiçbir şey demeden Ceyda'ya baktı Fatih. Ceyda bakışlarını kaçırdı. Masaya bir sessizlik çöktü.

"Altı ay boyunca hiç gelmeyecek misin?"

"Hayır. İstanbul'dan uzaklaşmak istiyordum. Bu iş çok iyi oldu."

"Kaçıyorsun yani."

"Senden mi?"

Bu soru, daha doğrusu soruş biçimi canını yakmıştı Ceyda'nın. Oturduğundan beri Ömer konusuna nasıl gireceğini düşünüyordu ama artık buna gerek kalmamıştı. Başka biri olduğunu biliyordu Fatih. İşin acı yanı, o kadar kıskanç olmasına karşın önemsemiyor, kim olduğunu bile sormuyordu. Onu şimdi gerçekten kaybediyordu. Yoksa Ceyda'dan bu kadar uzak kalmayı göze alamaz, böyle bir görevi asla kabul etmezdi. Ama gidiyordu. İçi sızladı. Duygulanmıştı. Gözyaşlarını tutamamaktan korktu. Elini Fatih'in elinin üstüne koydu.

"Bana kırgın mısın?"

"Hayır, neden olayım ki! Bir şeylerin bittiğine bir türlü inanmak istemedim. O kadar ısrarcı davrandım ki... Asıl sen bana kırgın mısın?"

"Değilim canım. Seni çok üzdüm, biliyorum. Asıl kendime kırgınım. Güçsüzüm, doyumsuzum, hırçınım..."

Ağlamaya başladı. Fatih ne yapacağını şaşırmıştı. Çantasından kâğıt mendil çıkarıp verdi.

"Ceyda, lütfen..."

"Tamam canım," dedi Ceyda toparlanarak. Kâğıt mendille göz altlarını sildi. "Kusura bakma, son günlerde sinirlerim çok bozuk."

"Bunun kusuru mu olurmuş?"

"Kimse fark etmedi değil mi?"

"Etmedi, herkes kendi havasında."

Ceyda'nın eli hâlâ Fatih'in elinin üzerindeydi.

"Gitmeden önce bir akşam Yakup'ta rakı-balık yaparız değil mi?"

"Çok isterdim ama zamanım yok Ceyda."

"Nasıl yani? Hemen yarın mı gidiyorsun?"

"Yarın değil de... Gerçekten zamanım yok."

"Anladım."

Ceyda'nın boğazına bir şeyler düğümlenmişti. Yeniden ağlamaktan korktu. Hiçbir şey konuşulmamıştı ama her şey konuşulmuştu.

"Kalkalım mı?"

"Kahven bitmemiş daha."

"İçemeyeceğim. Çok yorgunum, bir an önce eve gidip uzanmak istiyorum."

Fatih hesabı ödedi. Kalktılar. Ceyda'nın telefonuna mesaj uyarısı geldi. Ömer'den olduğunu hemen anladı ama bakmadı.

İstiklal Caddesi'ne çıktılar.

"Bakarsın Moskova'ya ziyaretine gelirim."

Fatih gülümseyerek baktı Ceyda'ya. Ne "gel" dedi ne de "gelme".

Taksim'e kadar konuşmadan yürüdüler.

"Buradan bir taksiye binip gideyim."

"Peki," dedi Fatih. Ceyda'yı yanaklarından öptü.

"İyi yolculuklar. Moskova'da başarılar. Kendine çok iyi bak."

"Sağ ol," dedi Fatih. Taksi uzaklaşırken el salladı.

Ceyda gözlerini yumup başını koltuğa dayadı. Parmaklarını avuç içlerine bastırıp sıkıyordu. Yalancı, diye mırıldandı, yalancı! Ne Moskova'sı, hiçbir yere gitmiyorsun. Beni kendi silahlarınla vurup cezalandırıyorsun. Bir yere gidemezsin sen!

"Efendim?" dedi yaşlı sürücü.

"Sana demiyorum," dedi Ceyda sertçe.

DOÇ

Dişlerinin arasında bir süredir kürdan gibi tutuğu çamın iğne yaprağını ısırınca reçine tadı ağzına yayılıyor. Yüzünü buruşturarak parçayı denize doğru tükürüyor. Uzun süredir iskelenin ucunda, beyaza boyanmış metal elektrik direğine sırtını yaslamış oturuyor ve bu durumdan sıkılmıyor. İşte bu çok şaşırtıcı. Olduğu yerde duramayan, sürekli mekân değiştiren, kabına sığamayan adama ne olmuştu? İşlerden, koşuşturmadan, ilişkilerden, temposu gittikçe artan zamanın içinde oradan oraya savrulmaktan yorulmuştu. Her gün biraz daha mutsuz olduğu işinden ayrılacağını, bu karmaşık kentten kaçmak istediğini Hakkı'ya söylediğinde, "Abi, kafaya format atmak lazım. Keşke ben de yapabilsem," demişti. Âlem adamdı Hakkı. Bilgisayarını formatlatacak gücü yoktu. Günden güne kilo alarak öfkesini bedeninden çıkarıyordu.

Zamanı olabildiğince yavaşlatmalıydı. Aradığı huzuru böyle bulabilirdi.

Ancak iki gün katlanabileceği bu yere geleli bir ayı geçmişti. Belki bir sorunun yanıtını bulmak için buradaydı. Bulunca ne olacaktı? Kaçar gibi ayrıldığı, nereye gittiğini arkadaşlarına bile söylemediği o kente geri mi dönecekti? Asla. Attilâ İlhan'ın şiirinde olduğu gibi, yola çıkılınca gidilir, büyük kentler, büyük aşklar çığlık çığlığa terk edilirdi.

Doç yanı başında, çenesini iskelenin beton zeminine dayamış upuzun yatıyor. Uyuyormuş gibi görünse de uyumadığını, kendisini dikkatle izlediğini biliyor. Bir ay önce, tam da bu noktada tanımıştı onu. Aynı yerde oturmuş, sırtını bu direğe yaslamış, dağlara bakarak sigara içiyordu. Ekim ayının ortalarıydı ama hâlâ denize girilebiliyordu. Onun denizle bir işi yoktu, geldiğinden beri ayağını bile sokmamıştı suya. İçine girmeyi değil, uzaktan izlemeyi seviyordu.

Geceleri serin olmaya başlamıştı.

Çocukluğundan beri her yaz geldikleri babadan kalma bu eski evde bir süre kalmayı düşündüğüne göre ısınma sorununu da çözmeliydi. En kolayı da iyi bir elektrikli ısıtıcıydı.

İlk günler hiçbir mekâna sığamıyordu. Kendini yatıştıracak bir yol bulamamıştı. Yaptığı tek şey iskelenin ucunda oturup denize ve karşıdaki dağlara bakmaktı. Geçen balıkçı motorlarından gelen tekdüze pat pat pat sesi huzur veriyordu. Aralarında olmak, yeni arkadaşlıklar kurmak, onlarla birlikte balığa çıkmak da istemiyordu. Her şey, onun algıladığı ve düşlediği biçimiyle daha güzeldi.

Gözlerini kısmış, "Ben bir şeyi yitirdim," diye mırıldanmıştı. İşin garibi, buna üzülmüyor, onu aramıyordu da. "Yitirdiğin ne?" demişti bir ses; belki dağların fısıltısıydı bu, belki de kıyı boyunca yayılıp geri çekilen, sonra yine kıyıya yüklenerek cilveleşen denizdi. Yitirdiğine hayıflandığı, akıp giden zaman ya da gençliği değildi. O, 18 20 yaşlarındaki delikanlının coşkusunu, beklentilerini, umutlarını, umutsuzluklarını, yaşama karşı kendini korumak için oluşturduğu savunma mekanizmalarını hissetmiyordu artık. Bu da doğaldı. Ama yine de özünde kendinden uzaklaştığını görmüştü. Değişmiyor, bozuluyordu. Çok sevdiği kentten sıkılmıştı. Onsuz yapamam dediği, kıskançlık krizlerine tutulduğu, uzaklaştığı için acılar çektiği kadın bir yıldız gibi kayıvermişti yaşamından. Yakıştırdığı özellikler pul pul üzerinden dökülürken herkes gibi bir kadın çıkmıştı karşısına. Onca acıyı çektiğine değmiş miydi? Yalnız onu değil, hayallerini de yitirmişti.

Yapacağı tek şey gitmekti.

Birden onu hissetmiş, başını hafifçe sağa doğru döndürdüğünde yaşamın gizemini çözmüş bir köpeğin hüzünlü ve anlayan bakışlarıyla karşılaşmıştı. Çok yaşlı olduğu gözlerinden belliydi. Dili dışarıdaydı. Gövdesi, soluğuyla sarsılıyordu. Seni anlamıştı. Acı çeken her canlı böyle olur, diyordu. Çünkü o da acı çekiyordu. Sen de ona, kendini artık tanıyamadığını söylemiştin. Sözcük kullanmamış, bütün bunları söylercesine bakmıştın. Gençliğinde bir yazlıkçı terk etmişti belki bu köpeği. Her şeyi çoktan unutmuş olmasına, sokaklarda yaşamayı öğrenmesine karşın o da sana, "Terk edilmenin ne olduğunu bilirim," der gibi bakmıştı. Arka ayaklarının üzerine güçlükle basabiliyordu. Bakışlarıyla; acına alışırsın, onunla yaşamayı öğrenirsin, üzülme, değmez demişti. Yaranın üzerine dilini şefkatle sürtüyordu. Ona bakarken Doç demiştin. Senin adın Doç. Gözlerini yummuştun, ağlamamak için kendini güç tutuyordun.

Kuzeyden esen rüzgâr Doç'un tüylerini okşarken senin de saçlarını uçuşturuyor. Kabanına iyice sarındığından üşümüyorsun. Denizin rengi yaza göre daha mavi. Rahatlamış, kendini bulmuş bir mavisi var. Gökyüzü de, karşındaki dağlar da öyle. Biten sigaranı iskelenin beton zemininde eziyor ve Doç'a bakıyorsun. Uyuyormuş gibi yatıyor. Nasıl yorgun, nasıl küskün. Nasıl da birbirinizi buldunuz. Hayır, o gelip seni buldu. Yaranı yaladı, güç verdi.

Bir aydır seninle kalıyor Doç. Önceleri eve almak istemedin. Ama o kararlıydı, daha tanıştığınız ilk gün peşine takılıp evine kadar gelmişti. İçeriye girmek istemeyecek denli asildi. Arka ayaklarının üzerine oturmuş, dili dışarıda, eve girmeni izlemişti. Ertesi sabah, ekmek ve gazete almak için çıktığında, bıraktığın yerde aynı biçimde oturur bulmuştun Doç'u. Evinin önünde uyumakta kararlıydı.

Eski bir alüminyum tencereye süt koyup içine ekmek doğradın. Bir süre önündeki yiyeceğe ve sana baktı. Sonra da acele etmeden hepsini yiyip bitirdi.

Sabahları peşine takılıyor, büfeye kadar seni izliyordu. Dönüşte yine evinin önüne kadar geliyor, bellediği yere kıvrılıp yatıyordu. İskeleye de birlikte gidiyor, orada saatlerce oturuyor –Doç belli bir mesafe bırakmaya özen gösteriyordu–, sonra birlikte dönüyordunuz.

Bir gün kapıyı açıp "Gel," dedin.

Başı önünde ağır adımlarla içeri girdi. İkiniz için de kaçınılmaz bir sonuçtu bu.

Artık iki kişilik yemek yapman gerekiyor; ona ayrı, kendine ayrı. Kasaptan kemik alıp haşlıyor, suyuna ekmek doğrayıp veriyorsun. Dişlerini dökmüş Doç için bulunmaz bir ziyafet. Kasap bunun farkında. Ne zaman uğrasan, önceden hazırladığı kemik dolu torbayı dolaptan çıkarıp veriyor. Bütün ısrarlarına karşın para da almıyor.

Kendin için, bir zamanlar olduğu gibi özenerek sofralar kurman gerekmiyor artık. Çünkü canın çekmiyor. Karnını doyurman yeterli. Kimi geceler Doç'a yaptığın yemeği büyük tutup paylaşıyorsun.

Geceleri çok öksürüyor, solunum yetersizliği var Doç'un. Eve işemesine aldırmıyorsun artık. Çok utanıyor. Ne yapsın, elinde değil ki! Sabaha kadar uyumadığınız oluyor. Sonra yorgun düşüp kendinizden geçiyorsunuz. Ölmesinden çok korkuyorsun.

O senin her şeyin, hayat bağın.

*

Alt katta, salondaki kanepeye uzanmış kitap okuyorsun. Bütün gece öksürük nöbetleriyle sarsılıp bitkin düşen, seni de uyutmayan yaşlı köpeğin Doç yerde sereserpe yatıyor. Kısa kısa solumalarıyla inip kalkıyor bedeni. Rahatlamış gibi, yine de yaşamak için direniyor. Çok hüzün verici bir görüntüsü var, baktıkça için parçalanıyor. Akşam verdiklerini yememiş. Ne olur ölme, diyorsun.

Sabahın erken bir saati sayılmaz ama tatil sitesinde yaşam belirtisi yok gibi. Nasıl olsun ki? Kısacık yaz geceleri, uzun süren mangal partileri, rakı muhabbetleri, şen kahkahalar, kimi balkonlardan duyulan okey taşı şıkırtıları, kıyı boyunca, dondurma külahlarını meşale gibi tutup yürüyüşe çıkmış kalabalık aileler, bebek arabalarında çoktan uykuya geçmiş minikler, sürekli bir şey isteyen sevgi dilencisi çocuklar, bisiklet akrobatı yeniyetmeler, gökyüzünü tarayan renkli ışık okları, kafeler, diskolar, birbirine karışan müzikler, oralarda filizlenen günlük ya da sezonluk aşklar...

Yeni günün başlamasından gün ışımasına uzanan ölü saatler var sonuçta.

Bütün kış bunun özlemiyle geçmiş, tatil iple çekilmiştir. Zaman alabildiğine sağılmalıdır. Sağılır da. Gecenin hakkı verilerek yorgun argın yatağa girilir, sıcağa ve sivrisineklere aldırmadan ter içinde öğleye dek uyunur.

Gecenin kendi kabuğuna çekilmesi, ortalığın başıboş köpeklere kalması sabahın ilk saatlerini buluyor. Yiyecek peşinde oldukları kadar, söz sahibi olduklarını düşündükleri bölgeleri savunmak için de hırlaşıyorlar. Siteyi paylaşmışlar. En küçük bir sınır ihlalinde kıyamet kopuyor. Havlamaları geceye bomba gibi düşüyor. Sürü halinde koşarak geçtikleri de oluyor evinin önünden. Yeni yol arkadaşın Doç, türdeşleriyle ilgili düşünmen için kapı da aralıyor. Dertleri ne, diyorsun. Bazen gençlik günlerini anımsayan Doç aslan heykeli gibi oturup dışarıdaki havlama seslerine kulak kabartıyor. Kendi dili bu, dalaşmanın nedenini anlıyor. Kim bilir neler düşünüyor. Sonra göz göze geliyorsunuz. "Her şey boş," dercesine başını öne doğru uzattığı ayaklarına dayıyor. O anda çok acıyorsun Doç'a.

Gece yaşamının temposuna ayak uyduramayan orta yaşın üzerindekiler güne erken başlarlar. Kıyı onlara kalmıştır. Çevreye saçılmış bira kutuları, çerez kabukları, naylon torbalar, kumların üzerinde yatan şarap şişeleri, sahilde oynaşan sahipsiz köpeklerin arasından tempolu adımlarla yürürken çok ciddidirler. Bir o kadar da öfkeli. Dinlenmek, huzur bulmak için çekildikleri bu alan ne haldedir. Her sabah karşılaştıkları asık yüzlü yaşıtlarına "Günaydın" derken de gülümsemezler. Doğanın eşsiz güzelliğinin ve sessizliğinin tadını çıkarmak isterler. Buna zorunludurlar da, çünkü evdeki curcunaya, konuk akınlarına, gençlerin anlayışsızlık ve saygısızlıklarına başka nasıl dayanabilirler. Genç ve dinç olduklarını yaşıtlarına kanıtlamaya çalışanlar ise –şarlatan olarak değerlendirildiklerinden habersiz– iskeleden denize çivileme atlayıp açıklara doğru yüzmeye başlamışlardır bile.

Bu yaşantıların çok dışındaydı. Dinlenmek istiyordu. Erken yatıp erken kalkıyor, mümkün olduğunca alkollü içeceklerden uzak durmaya çalışıyor, bolca yürüyor, bisiklete biniyor, kitap okuyordu. Alkolle arasını oldukça açmıştı. Güçlenmiş, dinçleşmişti. Sabahları aynada gözleri küçülmüş bitkin bir yüz görmüyordu artık. Düşlediği düzeni kurmuştu. Komşularıyla selamlaşıp hal hatır sormak dışında ilişkilerine sınır çizmişti. Tek bir arkadaşı bile yoktu. Böylece günü istediği gibi programlayabiliyordu.

Günler sonra, bırakıp geldiği kentte ve eski yaşamında nelerin olup bittiğini merak ettiği için internet kafeye gitti. Posta kutusunda yüzlerce mail birikmişti. Okumadan siliyordu ki, Ceyda'dan geleni görünce durdu. Mesajı açtı.

"Umarım gittiğin yerde keyiflisindir □ Cep telefonun kapalı olduğuna göre... Dost kalmaktan söz ederdik, anımsıyor musun? Mümkün mü?"

Her şey bitti derken bu da neydi şimdi?

Yanıt vermemeyi düşündü önce, sonra da sadece "Mümkün değil" yazmayı. Her ikisini de saçma buldu.

"Seninle dost kalmak istemiyorum," diye yazdı, "çünkü, sevgili olamadığımız gibi dost da olamayız. Burada birbirimizi anladığımız Doç diye biri var..."

Doç'u nasıl algılayacağını da biliyordu. Bunun önemi yoktu.

İnternet kafeden çıkınca rahatlamıştı. Dışarıda onu bekleyen Doç'a baktı. Çok az gören gözlerini kapıya dikmiş, dili dışarıda, soluklarından bedeni sarsılarak yolunu gözlüyordu.

"Gidiyoruz," dedi.

Köpek oturduğu yerden güçlükle doğrulabildi. Sonra da arka ayaklarını hoplata hoplata yol arkadaşının peşinden yürüdü.

İKİZLER

Ön verandaya açılan kapının camı tıklatılınca dalıp gittiğim kitaptan başımı kaldırdım. Bu saatte kim gelebilirdi? Bir konuk beklemiyordum, komşularla ilişkimin sınırlarını bir süre önce çizmiştim. Onların gözünde soğuk, sevimsiz, kendini beğenmiş olmamın hiçbir önemi yoktu. Nasıl istiyorlarsa öyle düşünebilirlerdi.

O halde bu saygısız kimdi?

Doç da başını kaldırmış, hıçkırığa benzer sesler çıkararak kapıya bakıyordu.

Ellerini alınlarına siper ederek içeriyi görmeye çalışan birbirinin kopyası iki erkek başını fark edince uzandığım kanepeden irkilerek doğruldum. İnsana çok benzeyen iki sansar bana bakıyormuş gibi ürperdim. Onlar da hemen geri çekildiler. Doç, arka ayaklarının üzerinde zorlukla doğrulmaya çalışarak acıklı bir biçimde havladı. Hiçbir şeye gücü yoktu ama yine de sorumluluklarının bilincindeydi.

Kapı çalındı.

Bu da neydi şimdi? Kalkıp kapıyı açtığımda,gece içkiyi çok kaçırmışım da hâlâ ayılamamışım gibi geldi bana. Oysa aylardır bir yudum bile içmemiştim. Karşımda aynı adamdan iki tane duruyordu. Şaşkınlığım onları da şaşırtmıştı. Sol yanda duran, "Biz çatı için gelmiştik," dedi.

Toparlandım. Rahatlamıştım.

"Evet," dedim, "çatı..."

Doç yanı başımda, hırıltıyla soluyarak adamlara bakıyordu. Öksürmeye başladı.

"Hasta mı?" dedi az önce konuşan.

"Evet," dedim, "yaşlılık hastalığı."

Doç'a canlı değil de bir nesneymiş gibi baktılar.

On beş gün önce sağanak biçiminde yağan yağmurdan sonra üst kattaki odaların tavanında kahverengine dönüşmüş büyük lekeler gördüğümde canım sıkılmış, kış başında evde onarım yaptırdığım ustayı arayarak durumu anlatmıştım.

"Sizi Güven Bey mi gönderdi?" dedim adamlara.

"O gönderdi."

Saatime baktım.

"Biraz erken değil mi?"

"Geç bile kaldık," dedi biri. Hangisinin konuştuğunu anlayamıyordum.

"Ama komşuların çoğu uyuyor."

"Uyusunlar."

"Gürültü olursa rahatsız olurlar."

"Gürültü yapmayacağız. Çatıya çıkıp ne lazım ona bakacağız, sonra da malzeme alıp geleceğiz."

"Peki," dedim, "buyrun."

Kapıyı açtım. Yan gözle Doç'u kollayarak –köpeğimden korkmuş gibiydiler– sandaletleriyle içeri girdiler. Ayakları kocaman ve çok pisti. Salonun ortasında dikilip ne yapacaklarını bilmiyormuş gibi bana baktılar. Yol göstermemi istiyorlardı. Ben önde, onlar arkada konuşmadan üst kata çıktık. Doç aşağıda kaldı.

"Bir dakika bekleyin, merdiveni çıkarayım," dedim.

Arka balkona çıkıp merdiveni aldım.

"Biz hallederiz," dedi biri.

Merdiveni, çatıya açılan kapağın altına getirmelerini, dikkatli bir biçimde basamakları çıkışlarını sessizce izledim.

Alt kata indiğimde tuhaf bir huzursuzluk kaplamıştı içimi. Doç arka bahçedeydi. Belini hafifçe bükerek dişi köpekler gibi mandalina ağacının

altına işiyordu. Bu durumdan utandığı yüzündeki ifadeden belliydi.

Kitap okuyamazdım artık. Televizyonu açtım. İzleyemeyeceğimi anlayınca kapattım. Kahve hazırlamak için ocaktaki çaydanlığın altını yaktım. Su daha kaynamamıştı ki üst kattan inen ayak seslerini duydum.

"Kiremitler peynir gibi olmuş," dedi biri.

"Ziftli kâğıt da çürümüş," dedi öbürü.

"Yani?" dedim.

"Yanisi şu: Altı top ziftli kâğıt, sekiz yüz elli kiremit, omurga için ayrıca on beş kiremit ve çimento lazım. Onları alıp geleceğiz."

"Peki," dedim.

Boş boş yüzüme baktılar.

"Tamam," dedim bu kez de, "alın, bir an önce de yapın."

"Bütün bunları almak için para lazım."

"Ne kadar?"

İkisi de aynı anda gözlerinin birini kapatıp başlarını yukarı kaldırdılar. Bir yandan dudakları kıpırdaşırken öbür yandan da parmaklarını tek tek avuçlarına kapatarak hesap yapıyorlardı.

"Bin iki yüz lira. Tabii buna işçilik dahil değil."

İkizlerden biri mutfağa doğru yürüdü. Buzdolabını açıp bir süre içine baktı. Dolabın kapağındaki sürahiyi çıkarıp lavabonun yanında duran kullanılmış bardağa su doldurdu ve soluksuz içti. Şaşkın bakışlarımın altında sürahiyi yine yerine koydu.

"Hadi," dedi öbürü, "parayı ver de malzemeyi alalım."

"Tabii," dedim. Bu sevimsiz iş bir an önce bitmeliydi.

Malzeme için istedikleri parayı verdim.

"İki saate kadar döneriz," dedi.

Donakalmıştım. Hiçbir şey söyleyemedim. Geldikleri gibi gittiler.

Öğleye doğru kapının önüne kasası kiremitle dolu bir kamyonet yanaştı. Doç bu kez daha tepkiseldi. Havlayarak karşıladı gelenleri. İkizler indi. Kendilerini düşmanca izleyen Doç'a yan gözle baktılar. İlk geldiklerinde yaşlı köpeğimin cüssesinden korkmuş gibiydiler ama kısa sürede zararsız olduğunu anladılar. Artık onu ciddiye almıyorlardı. İkizler kiremitleri boşaltırken kamyonetin şoförü de ön bahçedeki palmiye ağacının gölgesinde sigara içiyordu. Hava çok sıcaktı, gömlekleri terden sırtlarına yapışmıştı. Öğle yemeği için onlara bir şeyler vermem gerekip gerekmediğini düşündüm. Vermeliydim ama hiçbir hazırlığım yoktu. Nasıl olacaktı ki, sabahın köründe habersizce gelivermişlerdi. Akşamdan kalanlar bana bile yetmezdi. Evdeki olanlarla ancak menemen yapabilirdim, yanına da makarna. Bir de karpuz kestim mi yeterdi. Mutfağa geçtim.

İnce ince doğradığım biberleri tavada kavururken, verandaya açılan kapının penceresinden içeri baktıklarını gördüm. İkizlerin kapı çalma alışkanlığı yoktu anlaşılan. Bu davranışları Doç'u huylandırıyor, onları korkutmaya çalışırcasına havlıyordu.

"Sakin ol Doç," dedim. Yanından geçerken başını okşadım. Kapıyı açınca, "Acıktınız mı?" dedim.

"Acıktık," dediler.

İyi ki menemene girişmişim.

"On dakikaya kadar hazır olur," dedim.

Geçip salondaki kanepeye oturdular. İki kocaman çocuk gibi sessizce yemeği beklemeye başladılar. Bir yandan da Doç'u inceliyorlardı. Birbirlerinden hoşlanmadıkları çok açıktı.

Üç ekmek almakla akıllılık ettiğimi düşündüm. Hiç konuşmadan hızlı hızlı yediler yemeklerini. Sürahideki su yeterince soğuk değilmiş, içine buz atmamı istediler. Hiçbir şey söylemediklerine göre ikramımı baştan savma bulmuşlardı. Bu iş birkaç gün süreceğine göre bundan sonraki öğle yemeklerinde daha göz dolduran şeyler yapmam gerekecekti. Karınları doyunca sigara yaktılar. Masaya küllük getirmeme karşın külü yemek

tabağına silkelemekte ısrarlıydılar. Sigaraları bitince de önlerindeki tabakta söndürdüler.

İkizler patavatsızdı ama "bu kadarı da olmaz" dedirtecek şoku öğleden sonra yaşadım. Biri çatıda, değişecek kiremitleri iple aşağı sarkıtıyor, öbürü de alıp bahçe duvarının dışına istifliyordu. Aşağıdaki adamın başındaki şapka dikkatimi çekti. Benimkine çok benziyordu. Ama geldiklerinde ikisinin de başında şapka yoktu. Verandaya çıkınca anladım ki, başındaki şapka benim şapkamdı. Bu kadarla kalsa iyiydi, ayağında da ev terliklerim vardı. Hiçbir şey söyleyemedim. O gün işlerini bitirip –tabii o günkü işlerini bitirip– gittiklerinde koltuğa yığılıp kollarımı da kolçaklarından iki yana sarkıtarak derin bir soluk aldım. Gitmişlerdi. Gitmişlerdi ama işlerini bitirmediklerinden yarın yine geleceklerdi.

Sabah erkenden kalktım. Kahvaltımı edip verandaya çıktım ve onları beklemeye başladım. Röntgenci gibi içeri bakmalarını istemiyordum. İkizler göründü. Konuşmadan, küsmüş gibi yürüyorlardı. Az önce tartışıp kavga etmiş gibiydiler. Birinin elinde, çalışırken giydikleri eski pantolonlarını ve atletlerini koydukları büyükçe torba vardı. Öbürü de, küçük, siyah naylon bir torba taşıyordu. Yaklaştıklarında ayağa kalktım. Olabildiğince güler yüzlü davranmaya çalışarak "Günaydın," dedim. Yanıt vermeden, başlarıyla beni selamlayarak içeri girdiler. Doç güçlükle ayağa kalkarak havladı. Köpeğime kötü kötü baktılar. Kimse kimseden hoşlanmamıştı, yapacak bir şey de yoktu. İşleri bitince nasıl olsa gideceklerdi. Elinde siyah torba olan doğrudan mutfağa yürüdü. Buzdolabını açıp torbayı yerleştirdi.

"Giderken unutturma," dedi, "balık var."

"Olur," diye dişlerimin arasından mırıldandım.

Kuşluk vakti ve ikindide çay demliyordum onlara. İkisi de çatıdaydı. Birinin ayağında benim terliklerim, öbürünün başında da şapkam vardı. Üst kata çıktım ve çatıya açılan kapağın altında durup yukarıya doğru, "Çay hazır," diye seslendim. "Geliyoruz," dediler. O anda yatak odasının kapısının açık olduğunu fark ettim. Patavatsızlıkları iyice tescillendiğinden kapıyı özellikle kapamıştım. Odada, yatağımın üzerine konmuş bana ait olmayan cep telefonunu gördüm. Telefonun pili doluyordu. Bunun için de gece lambasının fişi çekilmiş, onunki takılmıştı. Yüzsüzlüğün bu kadarı da fazlaydı artık.

Aşağı indiklerinde, kınayan bir ses tonuyla, "Yatak odamdaki telefon kimin?" dedim.

Şapkamı giyen, "Benim," dedi, "doluyor."

O kadar doğal konuşuyordu ki, söyleyecek bir şey bulamadım. Kendi evlerindeymiş gibi davranıyorlardı.

İkinci çaylarını doldurup salona döndüğümde televizyonun açılmış olduğunu gördüm. Sesi kısıktı, çünkü ikizler kanepeye oturmuş gazete okuyorlardı. Başında benim şapkam olanın gözünde de yakın gözlüğüm vardı.

Ben ve Doç bu evde artık yabancıydık.

Geldiklerinin üçüncü günüydü. Onları görmeye dayanamadığım için arka bahçedeki gülleri suluyordum. Birden Doç'un acı havlamasıyla irkildim. Havlamadan çok, duymaya hiç alışık olmadığım bir çığlığı andırıyordu sesi. Hortumu fırlattığım gibi içeri koştum. Doç, ikizlerden birinin pantolon paçasını dişlemiş hırlıyor, adam da kurtulmak için öbür ayağıyla Doç'un güçsüz arka bacaklarını tekmeliyordu.

"Ne yapıyorsun!" diye bağırınca Doç adamın paçasını bıraktı. Oysa ben ona değil adama bağırmıştım.

"Ne oldu?"

"Bana saldırdı."

"Öyle şey yapmaz. Canını mı yaktın?"

"Orta yerde yatıyordu, yanlışlıkla kuyruğuna bastım. O da saldırdı."

"Ne saldırması, bu hayvanda ısıracak diş yok, yaşlılıktan arka ayaklarına tam olarak basamıyor. Sen de kalkmış onu tekmeliyorsun..."

"Ne olmuş tekmelediysem, alt yanı bir köpek!"

"Bu iş burada biter," dedim, "toplayın alet edevatınızı, hemen gidin."

Çok şaşırmıştı. Yüz hatları gittikçe geriliyordu.

"Ama daha iş bitmedi," dedi sertçe. Kavgaya hazırdı.

"Bitti! Daha fazla bir şey yapmanızı istemiyorum.Öylece bırakıp gidiyorsunuz."

Sesim titriyordu. Yumruklarımı sıktığımı fark ettim.

"Paramız?"

"Bugün dahil yevmiyenizi ödeyeceğim. Git çatıdaki kardeşine haber ver, hemen insin aşağı."

Hiçbir şey anlamamış gibi boş boş yüzüme bakıyordu. Hâlâ çok gergindi. Eğilip Doç'un başını okşadım.

"Geçti," dedim, "artık bu adamları görmeyeceksin." İkizin biri yerinden bile kıpırdamamıştı. "Hadi ama," dedim, "zaman kaybetmeyin."

Bir şey söyleyip söylememe, aslında kavgaya başlayıp başlamama arasında kararsızdı. Başını iki yana salladı, homurdana homurdana üst kata çıktı.

Yarım saat sonra ikisi de hazırdı. İşliklerini çıkarıp günlük giysilerini giymişlerdi. Paralarını ödedim. İşlerini tamamlamadan bir köpek yüzünden onları kovduğum için öfkeliydiler. Biri mutfağa doğru yürüdü. Buzdolabının kapısını açıp naylon torbayı aldı. Bana ait bir şey değildi, ne olduğunu da sormadım. Büyük olasılıkla yine balıktı. Hiçbir şey demeden çıkıp gittiler.

İskandinav koltuğa yığılırcasına oturdum. Kollarımı yine kolçaklardan iki yana sarkıtıp –her gidişlerinde ancak böyle rahatlayabiliyordum– gözlerimi yumdum ve bir süre kıpırdamadan oturdum. Bitmişti. Sonunda bitmişti. Yarın sabah bu iki sansar suratlı adamı görmeyecektim. Evime yeniden kavuşmuştum.

Şimdi bütün izleri silmem gerekiyordu. Bir çöp torbası alıp ikizlerin giydiği terliklerimi, şapkamı ve okuma gözlüğümü içine koydum. Çıkıp sokağın başındaki çöp bidonuna attım. Doç, kapının önünde kuyruğunu sallayarak beni bekliyordu. Başkası söylese inanmazdım ama köpeklerin de güldüğüne o an tanık oldum.

Uzandığım kanepede uyumuşum. Cep telefonum çaldığında sabahın çok erken bir saati olduğunu düşünerek korktum. Oysa, hiç alışkın olmadığım bir öğle uykusundan uyandırılıyordum. Ekranda tanımadığım bir numara vardı.

"Efendim?" dedim.

"Ben Güven... Nasılsınız?"

"Nasıl olmamı beklersin," dememek için kendimi güç tuttum. Hatasını biliyor olmalıydı ki, mahcup ve ölçülü bir ses tonuyla konuşmuştu. İşte şimdi sinirlenmiştim. Bu nasıl bir pişkinlikti.

"Abi, çok ama çok özür dilerim," diye sürdürdü konuşmasını. "Bu sezon olduğu kadar işim hiç böyle ters gitmemişti. Ne deseniz haklısınız abi... Çatı için size söz vermiştim. Neyse ki yağmur mevsiminde değiliz... Yarın sabah üç elemanım geliyor, çatıya çıkıp neler yapılacağını tespit edecekler. En çok üç gün içinde size pırıl pırıl, garantili, on yıl başınızı ağrıtmayacak bir çatı teslim edeceğiz. Bu gecikme için gerçekten çok özür dilerim..."

Doğrulup oturdum.

"Nasıl yani!" dedim.

"Anlattım ya abicim, bu sezon işlerim çok ters gitti. Yarın elemanlar sendeler..."

"Ya ikizler?"

"Ne ikizleri?"

"Yok bir şey," dedim. Kısa bir süre karşılıklı sustuk.

"Yarın elemanları bekliyorum. Çatıda yapılacak çok fazla iş olduğunu sanmıyorum."

"Sağ ol abi," dedi. Bu konuşmada onu doyurmayan bir şeyler olmalıydı ki bir süre bekledi.

"Tamam Güven," dedim.

"Tamam abi," dedi,

Telefon kapandı. Boş boş Doç'a baktım. O da bana bakıyordu ve dili dışarıdaydı.

"Kalk," dedim, "iskeleye gidiyoruz."

BÜYÜBOZAN

Karım televizyonda film izliyor. Tuhaf, karmakarışık bir film. Belki de oldukça sıradan ama son zamanlarda birçok şeyi olduğu gibi bunu da anlamıyorum. Bu nedenle de izlemiyorum. Birtakım açıklamalar yaptı; kim kimmiş, neler oluyormuş. Bebekmişim, hatta geri zekâlıymışım gibi davranıyor bana. Onlardan da bir şey anlamadım. Filmi izlememi istiyor, hatta bu konuda ısrar ediyor. Yapabileceğim başka bir şey olmadığı için, hiç ilgimi çekmese de televizyona bakıyorum. Karım, katılımcı bir izleyici. Tepkisini sözel ya da devinimsel mutlaka dile getiriyor. Kızdığında bayağı sözcükler kullanmaktan, hatta küfretmekten çekinmiyor. Eskiden ağzı bu kadar bozuk değildi. Yanı başındaki sehpada, bir tavuk gibi sürekli atıştırdığı kocaman kuruyemiş tabağı var. Bir gün o tabağı, küllüğü ya da çay kupasını televizyon ekranına fırlatmasından korkuyorum. Aslında korkmuyorum, fırlatırsa fırlatsın. Yaşamla bağ kurabildiği tek araç televizyon. Eskiden böyle değildi, televizyonda sadece haberleri ve nitelikli filmleri izlerdi.

Onun da benden bir farkı yok.

Yerleştirdiği koltukta alçıdan bir heykel gibi oturuyorum. Sigarası hiç sönmüyor karımın, bitince hemen yenisini yakıyor. Dumanı öylesine şehvetle içine çekiyor ki, bir an salonun bütün havası boşalıyor. Ardından göz gözü görmüyor. Çayı hiç eksik değil. Çorba kâsesinden farkı olmayan bir kupadan içiyor. Bu arada kuruyemişi de aksatmıyor. Bütün bunları peş peşe nasıl yapabiliyor, şaşıyorum. Sigaradan da çaydan da nefret ediyorum. Bir ara öylesine bir çığlık attı ki, irkildim. Filmin akışıyla ilgiliydi kuşkusuz. Gözleri kocaman olmuştu, birçok açıklama yaptı. Hiçbirini anlamadım. O da bunun farkında zaten; ha duvara konuşuyor, ha bana.

Film bitmemişti. Beni henüz çalışma odama taşımamıştı. Kapı zili çalındığında önce bileğindeki saate baktı karım.

"Bu da kim?" diye haykırdı. Sesi öylesine öfkeli çıktı ki, birden irkildim. Başını "hayırdır" dercesine geriye attı. Sol gözü sigara dumanından iyice kısılmıştı. Koltuğundan doğrulup kalkması hiç de kolay olmadı. Artık bütün hareketleri ağır çünkü çok kilo aldı. Hıncını bedeninden çıkarıyor. Dudağının kenarındaki sigara belaya ne kadar açık olduğunun göstergesi.

Çekindiği, korktuğu hiçbir şey yok. Kapıyı bu saatte çalan her kimse, canına okumaya kararlı.

Az sonra her şey çok tatsızlaşacaktı. Döşemeyi sarsan sert adımlarla yürürken –alt kattakiler sallanan avizeye deprem korkusuyla bakmış olmalıydı– gövdesi fırtınaya yakalanmış bir gemi gibi iki yana yalpalıyordu.

Zil bir kez daha çaldığında "Kim o!" diye bağırıp kapıyı açtı.

Kavgaya hazır gür sesi bir anda yatışmıştı. Konuşulanları duyamıyordum ama konuğun önemli biri olduğunu anlamıştım. Bu saatte kim gelebilirdi? Karım, en yumuşak ses tonuyla içeri buyur etmişti bu zamansız konuğu. Kuş cıvıltısı gibi bir kadın sesi duydum. Genç olmalıydı. Ayak sesleri salona yaklaşırken günlerdir onu beklediğini, neden bu kadar geciktiğini soruyordu karım. Birini beklediğinden haberim yoktu. Kimin geldiği de umurumda değildi.

İnce bedenli genç bir kızla birlikte salona girdi karım. Onu hemen tanımıştım. Birden korkuya kapıldım, neden geldiği çok açıktı. Oysa artık hiçbir şeyden korkmadığımı, korkmayacağımı sanıyordum. Kot pantolonunun üzerine siyah bir bluz giymişti. Kolunda siyah bir deri ceket tutuyordu. Kıvır kıvır uzun siyah saçları, yüzüne büyük gelen gözleri vardı. Üşüyormuş gibi bakıyordu. Beni görünce başını hafifçe eğdi. Tanımamış gibi davranıyordu. Gülümseyerek selam verdi.

"İyi geceler, kusura bakmayın, bu saatte..."

"Size cevap veremez," dedi karım.

Cevap da verir, soru da sorardım ama onlar duymazdı. Ne yapacağını kestiremiyordum. Aradan onca yıl geçmesine karşın hâlâ aynı yaştaydı. İzimi nasıl bulmuştu? Beni bu halde görmesini istemiyordum.

"Kaç gündür sizi bekliyordum," dedi karım.

"Biliyorum, çok özür dilerim," dedi genç kız, "annemi, özellikle de erkek arkadaşımı ikna etmem hiç kolay olmadı. Böyle bir işi yapmamı istemiyorlardı. Tartıştık. Bu sorunların üstesinden geldim de birkaç gün önce hastalandım. Sanırım şiddetli bir soğuk algınlığı..."

Göz ucuyla beni inceliyordu.

"Bu durumda yola çıkmamamı istiyorlardı. O yüzden geciktim. "

"Haklılar," dedi karım, "hastalık sizi oldukça yormuş görünüyor. Karnınız açtır, hemen bir şeyler hazırlayayım."

"Yok yok," dedi başını iki yana sallayarak, "hiç aç değilim."

Karımın ne kadar ısrarcı olduğunu bilmiyordu. Üstelemelerine direnmiş, bir şey yememe konusundaki kararlılığını göstererek onu alt etmişti.

"İçecek bir şey ikram edeyim; sıcak, soğuk, alkollü..."

Gülümseyip başını sol omzuna doğru eğdi. Bu davranışı yapay da olsa onu şirin gösteriyordu.

"O zaman bir kahve alayım. Sütsüz ve şekersiz lütfen."

Karım onun yanında daha da heybetli görünüyordu. Devanası gibiydi. Yine zemini sarsarak mutfağa doğru yürüdü. Salonda yalnız kalınca genç kız huzursuz oldu. Benden yana bakmaya çekiniyordu. O zaman niye gelmişti?

Karım kahvenin yanına bir tabağa küçük kurabiyeler koymayı ihmal etmemişti. Kendi çay kupası da dudak payı bırakılmayacak derecede doluydu.

"Bakın," dedi karım, konuya doğrudan girmişti, "aslında işiniz hiç de güç değil."

Genç kız yeniden başını sol omzuna doğru eğmiş ve dudaklarına o yapay gülücüğü oturtmuştu.

"Kocam her şeye küstü ve yaşama karşı değişik bir tepki gösteriyor. Uyumuyor ve konuşmuyor. Ama bütün konuşulanları anlıyor. Aslında o bir yazar. Yayımlanmış bir kitabı olmadığı gibi hiçbir dergide ya da gazetede yazısı da çıkmadı bugüne kadar. O halde nasıl bir yazar diyeceksiniz, haklısınız. Tasarlıyor ama yazamıyor. Aklından geçenleri bana anlatırdı önceleri, belki başkalarına da anlatıyordu, bilmiyorum."

Bunu söylerken yan gözle bana bakıyordu. Bildiği bu kadardı işte. Hiçbir zaman yazar olmayı, bir kitap yazmayı düşünmedim ki. Benim yaptığım çok başka bir şeydi. Ben bir karakter taciriydim.

"Yaşamını, boş bir hayalin peşinde yiyip bitirdi. Yazmaya heveslenmediği, iyi bir okur olduğu yıllarda bambaşka biriydi. Gözünüzün içine bakarak, tane tane ve etkileyici bir ses tonuyla konuşurdu. Beni de etkileyen yanı bu olmuştu. Neyse, o kadar özele girmeyelim. Hiçbir zaman en büyük rakibinin kendisi olduğunu göremedi. Artık iş işten geçti. Sürekli bakıma gereksinimi var. Doktoru, bir daha konuşamayacağını düşünüyor, bir mucize gerçekleşir de konuşursa bunun tehlikeli olabileceğini belirtti. Konuşurken ölebilirmiş. Yani, yanında sürekli birisinin olması gerekiyor. Önceki bakıcısı daha iyi bir iş bulunca bizi bıraktı. O, geceleri uyumadığı için yanında siz bulunacaksınız. Sabah akşam düzenli olarak iki iğne yapılıyor. Konuşmaya yeltendiği anda bir iğne daha yapacaksınız. Söylemek istediği bir şey varsa yazarak iletsin, lütfen... Ben bunu başaramadım, yani bana yazarak da bir şey anlatmıyor, belki sizi dinler. Bu durumda siz gece, ben gündüz nöbetçisiyim. Vardiyalı çalışacağız. Gündüz, yani uyuduğunuz saatlerde konuşmaya kalkışırsa –gerçi bugüne kadar öyle bir şey olmadı– sizi uyandırmam gerekecek."

Genç hastabakıcım, "*böyle bir şey asla olmayacak*" dercesine bana bakarak "Tamam," dedi. Nasıl da güzel görünüyordu. Gözleri nasıl da hüzünlüydü. Kıstırılmıştım. Sorularını nasıl yanıtlayacaktım...

"Günün büyük bir bölümünü çalışma odasında masasının başında geçirir. Ne bir şey yazar ne de okur. Ama orada oturmaktan hoşlanır. Arada gözlerini kapasa da uyuduğunu sanmayın. Son bir yıl içinde siz dördüncü hastabakıcısınız."

"Ne zamandır böyle?"

"Yaklaşık iki buçuk yıl oluyor. Ama ondaki tuhaflığı bir yıl önce fark ettim."

"Ne yapmam gerektiğini tam olarak anlamış değilim," dedi bakıcım. Bunu söylerken doğrudan gözlerime bakıyordu.

"Bir şey yapmanız gerekmiyor," dedi karım, "onunla birlikte oturacaksınız. Uyumamanız gerekiyor. Bu arada dergi gazete falan

okuyabilir, televizyon izleyebilirsiniz. Konuşmuyor, bundan sonra konuşacağını da sanmıyorum ama buna yeltenirse hemen doktorun verdiği iğneyi yapacaksınız. "

Sesini benim duymayacağım kadar alçaltarak, bir yandan da duyabileceğim gibi fısıldayarak, "Bakın," dedi, "onun bir derdi var. Sonunda bunu söyleyecek. Konuşursa da ölecek. Siz bunu yazılı olarak almaya çalışın. Belki o zaman onu yaşama döndürebiliriz. Şimdi lütfen kahvenizi için, soğumasın."

"Teşekkür ederim," dedi. Sehpadaki tepeleme izmarit dolu küllüğe bakarak, "sigara içmemde bir sorun yok sanırım."

"Yok, ben de içiyorum," dedi karım ve sigara paketini uzattı.

"Sağ olun, değiştirmeyim, ben buradan yakayım."

Yaklaşık bir saat sonra beni çalışma odama taşıyıp her zamanki koltuğuma yerleştirdiler. Karım odadan çıkınca adını bir türlü anımsayamadığım genç bakıcıma "Kuş büyüsü," diye fısıldadım, "bunu ancak sana anlatabilirim."

Duymadı.

Dikkatle beni inceliyordu. Kızgın değildi. Belki beni bu halde görmek bütün öfkesini yatıştırmıştı.

"Kendimden de, senden de, o yazar bozuntusundan da nefret ediyorum ama en büyük nefretim sana. Böyle aşağılık bir işi ancak sen yapabilirsin. Kimliğimi ona satıyorsun, o yeteneksiz de sözde benden bir kurgu kişisi yaratıyor. Alçaklık bu! Sana hesap sormak ve hırpalamak, canını yakmak için geldim."

Kısa bir süre sustu. Yüzü bembeyaz ve duygusuzdu. Yalnızca dudaklarıyla gülümsedi.

"Gördüm ki, sen cezanı bulmuşsun."

Bu konuda haklıydı. Karakter yaratamayan yazarlara gerçek kişilerin yaşamlarını, özelliklerini para karşılığında satıyordum. Bu işi benden başka yapan var mıydı bilmiyordum ama ben bir karakter taciriydim. Adını bile anımsamadığım bu genç kızı bir yazara karakter olarak satarken daha sonra başıma neler geleceğini de sezinlemiştim.

Darbe hiç beklemediğim bir yerden geldi: kuşlardan.

Duyamayacağını, anlayamayacağını bile bile bana nefretle bakan bu genç kadına "kuş büyüsü"nü anlattım.

Her şey geçen kış karlı ve soğuk bir günde başladı, dedim.

Duyabilseydi, bu sıradan, kötü giriş cümlesine güler, benimle alay ederdi. Hiç umurumda değil, çünkü beni bu hale getiren hikâye böyle başlıyor.

Sabah bakkaldan ekmek ve gazete almış, eve dönüyordum, diye sürdürdüm.

Kitaplığımdaki kitapları inceliyordu. Birden dönüp baktı. Beni duymuş olabileceğini düşündüm. Oysa anlatacağım her şeyi biliyormuş gibi bakıyordu.

Devam ettim:

O sabah bakkaldan gazete ve ekmek almış eve dönüyordum. Birden apartman tepelerinde ve balkonlarda tünemiş güvercinler dikkatimi çekti. Her yer karla kaplıyken bunlar nasıl yiyecek bulacaktı? Kuşlara çok acıdım. Bakkala geri döndüm, dört ekmek daha aldım.

"Kuşlar insanlardan daha mı önemli?"

Beni duymuştu. Konuşmuştum ama ölmemiştim. Yine de duymamış gibi, boş boş bakıyordu bana. Onu yanıtlamam mümkün değildi.

Devam ettim:

Eve dönüp ekmekleri güvercinlerin yiyebileceği küçük parçalara ayırdım. Onlardan küçük ve çaresiz kuşlar da vardı ama ne yapabilirdim? Küçülttüğüm ekmek parçalarını balkondan aşağı attım. Hiçbiri yerinden kıpırdamadı. Daha önce öbür komşuların attıklarına birbirleriyle yarışarak üşüşürlerken benim verdiğim yiyeceklere bakmamışlardı bile.

"Nedenini biliyorsun değil mi?"

Artık biliyorum ama o anda hiçbir şey düşünememiştim. Attığım ekmekleri görmediklerini sandım. Sonra havalanıp balkon demirlerine kondular. Benden ürkeceklerini düşünerek içeri geçtim. Öfkeliydiler. Çalışma odamın pencere pervazı da güvercinlerle doluydu. Boyunlarını bir sağa, bir sola bükerek içeri bakıyorlardı.

"Nedenini hâlâ anlayamamış mıydın?"

Hayır. Anladığım tek şey, ortada tuhaf bir durumun olmasıydı. Sonra karımın çığlığını duydum. Yatak odasına koştuğumda oradaki pencerenin de güvercin dolu olduğunu gördüm.

"O zaman anladın."

Evet, anladım. İlk kez bir güvercini karakter olarak satmıştım.

"Üstelik ona bir tasma yakıştırarak."

Hayır, burada bir yakıştırma yok. Gördüğüm güvercin gerçekten tasmalıydı. Yoksa onu niye bir yazara satmayı düşüneyim ki. Sıradan bir güvercin edebi bir metinde ayrıntı olabilir ancak.

"Bu durumda bile kendini aldatmakla kalmıyor, bu saçmalığa inanmamı istiyorsun, öyle mi?

Gözlerimle gördüm, yemin ederim.

"Güvercinleri kızdırdın, onlar da sana büyü yaptılar, öyle mi?"

Evet.

"Ben de bu büyüyü bozmaya geldim. Sen, ben, kuşlar ne kadar gerçeğiz bilmiyorum ama bunca kötülüğüne, bencilliğine karşın bu acıdan kurtaracağım seni. Aynı zamanda ben de kurtulacağım."

Niyetini anlayınca dehşete kapıldım. Genç kadın bir ilaç ampulünü kırmış, içindekini enjektöre çekmeye başlamıştı bile. Gülümseyerek bana baktı.

"Şimdi uslu duruyoruz koca adam," dedi.

Sol kolumun bileğinden tutup çekti ve elimi dizlerinin arasına sıkıştırdı. Dirseğimin üst bölümünü lastik bir bağla sıkıca bağladı. İğneyi batıracağı bölgeye sürdüğü alkollü pamuğun serinliğini duydum.

PİYANONUN KIRMIZI SESİ

Horoz sesiyle uyandım. Ama asıl gürültüyü yapan kargalardı. Arka bahçede ve bahçenin dışındaki ağaçlarda gagalaşıp şakalaşıyor olmalıydılar. Sevinçliydiler, çünkü gece bitmişti. Hayvanlar âlemi için gece, taşınması güç bir yük olmalıydı. Her yeni günü bayram gibi karşılıyorlardı.

İstanbul'da, Kuzguncuk'ta, penceresinden Boğaz Köprüsü'nün ayakları görünen eski bir konağın çatı katındaki odasında değil de bir köydeymişim gibi geldi bana. Seremoniye katılan sokak köpekleri daha da pekiştirdi bunu. Sabahı karşılayan hayvanların dışında kente ait bir ses ulaşmıyordu odama.

Gözlerimi kısarak bileğimdeki saate baktım, yediyi on geçiyordu. Bir pazar sabahı için erkendi. Oldukça geç yatmıştık. Uzun süredir görüşmediğim arkadaşlarım Engin ve Yurdanur'la bahçede küçük bir mangal partisi yapmış, uzun uzun konuşmuş, olur olmaz birçok şeye gülmüştük. Çevresinde dönüp durduğumuz asıl konu ise kuşatılmış yaşamlarımızdı. Emekli olduktan sonra ikisi de eve kapanmıştı. Arada bir sinemaya gidiyorlardı, hepsi o. Onlardan bir farkım olmadığını söylemiştim. Üstelik sinemaya en son ne zaman gittiğimi anımsamıyordum.

Yeniden uyuyamayacağımı biliyordum.

Yatmadan önce, karyolanın başucundaki komodine koyduğum su bardağına uzandım. Farkında olmadan içkiyi fazla kaçırmıştım. Yalnız ben mi? Bir ara Engin'in dili öyle peltekleşmişti ki, söylediklerini anlamakta güçlük çekmiştim. Yurdanur her zamanki gibi şarap içmişti. Belki de, kahveyle birlikte peş peşe yuvarladığımız ev yapımı likörler olmasaydı daha dinç uyanacaktım.

Ara vermeksizin içtim suyu.

Pencerenin sağ yanındaki portatif kitaplıkla, kullanılmadığı için buraya kaldırılmış küçük ekran televizyon birbiriyle küs gibiydi. Yalnız onlar mı, bu kata kaldırılmış her nesnede bir dargınlık hali vardı. Ütü masasının üzerinde pantolonum duruyordu. Döşemedeki dar kilim parçasında ise çoraplarım. Gömleğimi çıkarmadan yatmışım.

Bir ara Yurdanur, sigarasını küllükte söndürerek "Beyler, ben yatıyorum," demişti. Uykusu gelmişti. Şarap etkilemiş olabilirdi. Belki de bizi, "*biraz da siz erkek erkeğe konuşun*" hoşgörüsüyle bahçedeki masada yalnız bırakmak istemişti. "İyi geceler," demiştik. Engin, sigarasının ucunu çakmağın aleviyle buluşturmak için büyük bir çaba harcıyordu.

Sonra ortada hiçbir şey yokken birbirimize bakıp gülmeye başladık.

Sarhoşluk işte.

Arkadaşım Engin bu konağı satın aldığında oturulamayacak durumdaydı. Konum olarak iyi bir yerdeydi. Böyle bir harabeye onca parayı vermesini birçok kişi gibi ben de akıllıca bulmamıştım. Üstelik onarım için de bir o kadar para harcamıştı. Çalışmalar uzadıkça uzamış, onlar bile bu konakta oturacaklarından umudu kesmeye başlamışlardı.

Akşam, konağın hikâyesini de konuşmuştuk. Uzun süre alıcı bulamamasının nedeni vârisler arasında çözülemeyen bir sorunmuş. Belki de bu yüzden fiyatı yüksek tutmuş, pazarlığa yanaşmamışlardı. Anlaşılan, "onca paraya yazık ettin" eleştirileri arkadaşımı biraz üzmüştü.

Engin'deki mekân ruhunun bu denli derin olduğunu bilmiyordum.

Keşke benim de yaşamla bağımı güçlendirecek böyle ilmiklerim olsaydı.

Birden rüyamı anımsadım.

Nerede olduğumu bilmiyordum. Ortalık karanlıktı. Bir müziğin nağmeleri ulaşıyordu kulağıma. Uyanamadığım derin bir uykudaydım. Piyanodan yayılan ses, beni uyandırmak isteyen bir elin parmakları gibi hafif dokunuşlarla bedenimi okşuyordu. Gözlerimi açtığımda çocukluğumu geçirdiğim kasabamızdaki evde, üst kattaki odamdaydım. Çocuk değil, bugünkü yaşımdaydım. Yatağımın ayakucunda oturan genç kadını gördüm.Yakası işlemeli, karpuz kollu kırmızı bir elbise vardı üzerinde. Düz siyah saçları sırtında kürekkemiklerinin altına dek uzanıyordu. Pencereye doğru bakıyordu ve yüzü bembeyazdı. Sonra bana doğru dönüp yalnızca dudaklarıyla gülümsedi. Bakıyor ama beni görmüyor gibiydi. Yüzü tanıdıkmış gibi gelse de hiç kimseye benzemiyordu. Dudaklarındaki tuhaf gülümseme ürkütücüydü.

Sonrası yok; başka rüyalar mı araya girdi, ne oldu anımsayamadım.

Dışarıda köpekler öyle bir yaygara koparmıştı ki, neler olduğunu merak ettim. Yataktan çıkıp parmak uçlarıma basarak pencerenin başına gittim. Zamana direnmekten yorgun düşmüş döşeme tahtaları yalvarırcasına gıcırdadığından, gürültü çıkararak Engin'le Yurdanur'u bu saatte uyandırmaktan çekiniyordum. Perdeyi aralayıp dışarı baktım. Kaldırım taşı döşeli dik yokuşta çevrelerini kuşkuyla kollayan iki kargadan başka canlı yoktu.

Ses çıkarmamaya özen göstererek yatağa döndüm.

Rüyamı düşündüm. Bana tanıdıkmış gibi gelen yabancı bir kentin sokaklarında dolaştığım çok olmuştu rüyalarımda. Bu kez, bildiğim bir mekânda daha önce tanımadığım, görmediğim bir kadın çıkmıştı karşıma. Yuvarlak, iri siyah gözleri vardı. Yüzündeki hüzün, bir sorunun yanıtını arıyormuş gibi bakışı net olarak gözümün önünde. İlk kez oluyordu bu.

Onlar uyandığında saat ona geliyordu. Döşemeleri gıcırdatan ayak sesleriyle konaktaki yaşam da başlamıştı. Uyuduğumu düşünüyor olmalıydılar ki, kısık sesle konuşuyorlardı. İkinci katın merdivenlerinden alt kata indiklerini duydum. Mutfakta kahvaltı hazırlıklarına girişeceklerdi.

Yataktan çıkıp giyindim.

"Rahat edebildin mi?" dedi Yurdanur.

"Hem de nasıl," dedim, "bebekler gibi uyumuşum."

"Engin yatmaya gelirken sarhoş olduğunu anladım. Ayak sesleri, banyonun kapısını çarpışı falan..."

Gülmeye başladı Engin.

"Ulan," dedi, "bizi rakı değil, likörler mahvetti."

"İçmeseydiniz. Mecbur muydunuz."

İkimiz birden güldük. Engin'in omuzları sarsılıyordu gülerken. Yorgun ama keyifliydi.

Bahçeye çok güzel bir kahvaltı sofrası hazırlamışlardı.

"Ne çok kedi var," dedim.

"Cihangir'in adı çıkmış," dedi Engin, "asıl kedi cenneti burası."

"Hadi beyler çaylarınızı dipleyin de tazeleyeyim."

Kahvaltı bitmiş, sigaralarımızı yakmıştık.

"Akşam tuhaf bir rüya gördüm," dedim.

"Hayırdır," dedi Yurdanur.

"Rüyamda rüya görüyordum. Alçalıp yükselen bir piyano sesi ulaşıyordu kulağıma ve ben kendimi bir kayıkta düşünüyordum. Dalgalı denizde kayığım inip çıktıkça piyano sesi de su sesine dönüşüyordu. Rüyamda uyandığımda çocukluğumu geçirdiğim evimdeymişim de, bugünkü yaşımdaymışım. Yatağımın başucunda bir kadın oturuyordu... Tuhaf, değil mi?"

Birbirlerine baktılar. Tedirgin olmuş gibiydiler. İkisi de aynı anda sigara yaktı.

"Nasıl bir kadın? Tanıdığın biri mi?" dedi Yurdanur.

"Hayır, ilk kez görüyorum. Giysileri de günümüzün modasına uymuyordu zaten."

"Eee," dedi Yurdanur alaycı bir biçimde gülümseyerek, "o kadar içerseniz..."

"Yok be, ne içtik ki," dedim.

"Tuhaf," dedi Engin. Başını geriye doğru atıp dumanı gökyüzüne üfledi.

"Rüya bu oğlum, tuhaf olacak tabii."

"Hayıır, öyle değil. Tuhaf olan, aslında tuhafın da dışında, ürpertici olan ne, biliyor musun," dedi Engin. Birden ciddileşmiş, hatta kaygılanmıştı. "Piyano sesi duyman ve yatağının başucunda oturan bir kadın görmen...Bu evi satın almaya kalkıştığımızda bize anlatılan hikâye ile senin rüyanın bire bir örtüşmesi."

"Bu ne şimdi?" dedim.

Şaşırmıştım.

"Engiiin," dedi Yurdanur, patavatsızlık etmiş bir çocuğu uyarır gibi. Parmaklarının arasında tüten sigarası çatılmış kaşlarının altındaki bakışını daha da sertleştirmişti.

İlgimi çekmişti. Üzerine gittim:

"Evet, ne şimdi bu?"

Engin, yanlış bir şey söylemiş gibi, durumu kurtarmak için sigara paketine uzandı.

"Size anlatılan hikâye neydi?" dedim.

Birbirlerine baktılar.

"Deli saçması şeyler işte," dedi Yurdanur. Sigarasının külünü masadaki tablaya değil de yere silkeledi.

"O anlatsın."

Topu Engin'e atmıştı.

"Hadi," dedim.

"Ne hadisi oğlum, saçma sapan bir hikâye bu. Ev satılmasın diye vârislerden birinin uydurduğu yüz yıl öncesinin perili konak masallarından biri anlayacağın..."

"Sen de bunları ciddiye alıyorsun."

"Hayır, almıyorum. Beni bir dakika dinler misin..."

"Dinlerim tabii."

"Hikâye şu: Bu konağın ilk sahibinin bir oğlu varmış. Tek çocuk, üzerine titreniyor. İyi bir eğitim alması için onu Avrupa'ya göndermiş ailesi. Delikanlı orada Avusturyalı, müzik eğitimi alan çok güzel bir kızla tanışmış. Birbirlerine deli gibi âşık olmuşlar. Ailelerinin de onayıyla Paris'te evlenmişler. Kız her şeyini bırakıp İstanbul'a gelip bu konağa yerleşmiş. Hiçbir şey düşlendiği gibi gelişmemiş ama. Neden, bilinmez ama bir süre sonra çok mutsuz olmuş genç kız. İstanbul da, Kuzguncuk'taki bu konak da kısa bir süre sonra tutukevine dönüşmüş onun için. Bir piyano alınmasına

karşın hiçbir şey mutlu etmiyormuş genç kadını. Bir gün, çatı katındaki odada kendini asmış."

Ürperdim.

"Yok ya!" dedim. "Benim yattığım odada mı?"

"Anlatılan bu," dedi Engin, "senin yattığın odada."

"Rüyama giren, yattığım odada kendini asan Avusturyalı genç kadın mı?"

"Off," dedi Yurdanur, "saçmalamayın, çaylarınızı tazeleyeyim mi?"

"Ben içmiyorum."

"Benimkini tazele," dedim.

"Bu konuda hiçbir şey konuşmadığımız halde rüyana girmesi, hatta piyano sesi duyman ilginç," dedi Engin.

"Ne yani, Avusturyalı kadının hayaleti mi göründü?" diye karşı çıktı Yurdanur.

"Bence öyle," dedim işi şakaya vurarak.

Yurdanur ellerini beline koyup, "Kendime kahve hazırlıyorum, isteyen var mı?" dedi.

İkimiz de aynı anda "Evet," dedik.

Kahvaltı sonrası çantamı toparlamak için çatı katındaki odaya çıktım. İçimde tuhaf bir sıkıntı vardı. Kapıyı açtığımda, tavanda avize asmak için monte edilen yarım halka biçimindeki demire bağlanmış ipte sallanan karpuz kollu kırmızı giysili kadını gördüm. Başı sol omzuna doğru bükülmüştü. Uzun düz siyah saçları sırtına, giysisinin üzerine dağılmıştı. Rüyamda gördüğüm gibi bakıyordu bana. Dudaklarında o soğuk gülümseme vardı. Çorapsızdı ve küçücük ayaklarının tırnakları elbisesinin renginde boyanmıştı.

Hızla çantamı toparlarken beni izliyordu.

Odadan çıkarken dönüp yeniden ipte sallanan kadına baktım. Burada nasıl bir trajedi yaşanmıştı? Ne hikâyesini öğrenebilecektim onun ne de adını.

Ama odadaki bütün nesnelerin neden birbirine kırgın olduğunu anlamıştım.

ÜRKEK BÖCEK

Tepebaşı'nda, İstanbul'a her geldiğimde kaldığım otelin beşinci katındaki odasında, pencerenin yanındayım. Saat gece yarısını çoktan geçmiş. Yatağın başucundaki küçük lambalardan soldaki yanıyor yalnızca. Loş odada sigara içerek Haliç'e dökülen ışıklara bakıyorum. Az önce, bir teknenin yelkeni gibi içeri doğru şişen tül perdeyi bu eziyetten kurtardım. Pencereyi kapayıp perdeyi çekince kentin uzak ışıkları çocuk cıvıltılarıyla doldu odama.

Bu gece Nevizade'de Yorgo'nun yerinde toplanmıştık yine. İstanbul'a gelişlerimin değişmez ayini de rakı-balık muhabbeti. Buradan başka bir kentte asla yaşayamayacaklarını ve yaşanamayacağını düşünen arkadaşlarımın bir tür kıskandırma girişimi. Çinakop mevsiminde lüfer özlemle, kofana ise rahmetle anılır. Mekânımız da bir süredir Yorgo'nun yeri. Rakıyla balığın muhteşem buluşmasıdır İstanbul, bunun başka bir yerde, bu biçimde yaşanabileceğine inanmaz İstanbullu arkadaşlarım. Bense yanıldıklarını düşünürüm. Bu konuda tartışırız. Ankara'da ne var, derler, tıkılıp kaldın oraya. Karşıdan bakıldığında kavga izlenimi veren oyunlar oynarız. Sonra her şey tatlıya bağlanır: İstanbul İstanbul'dur, başka İstanbul yoktur.

Bu gecenin öbür buluşmalardan farkı, herkesin yeterince neşeli olmamasıydı belki. Ortada bizi üzecek, elle tutulur bir neden yoktu ama neşeli olmaya zorlanıyor gibiydik. Fatih'teki durgunluk dikkatimi çekmişti. Samet bir ara kulağıma eğilip "Ceyda ile ayrıldılar," dedi. Belli etmemeye çalışarak Fatih'e baktım. Yorgun görünüyordu. İşi de bırakıp İstanbul'dan ayrılacakmış. "Manyaklık bu," diye fısıldamıştı kulağıma, "bu kent hiçbir şey için bırakılmaz."

İlerleyen saatlerde rakının desteğiyle biraz açılmıştık, yine de öbür gecelere benzemiyordu.

Yorucu bir hafta geçirmeme, başımı yastığa koyar koymaz uyuyacağımı düşünmeme karşın odaya girdiğim anda canlanıverdim. Bu ikinci sigaram. Dışarıda o kadar görkemli ve ışıltılı bir masal kenti var ki, İstanbul'un, denizle birlikte ağır ve huzurlu solumasına tanıklık ediyorum. Bütün geçmişini rüyasında gören kentle birlikte yükseliyor, birlikte alçalıyoruz. Pencereyi yeniden açtım. Serin hava yüzüme çarpınca ürperdim. Aşağı caddeden tek tük geçen araçların sesi, ne aradıklarını bilmeyen martıların haykırışları bu saatte bile perde perde ulaşıyor odama. Uyku ile uyanıklık arasındaki sınırda dolaşan bir kentin ve gecenin karanlık sesleri bunlar. Tam pencereyi kapatıyordum ki, bir kadın çığlığı duydum. Beklediğim uğursuz işaret buymuş gibi titredim. Yardım mı istiyordu, kenti mi lanetliyordu, yoksa içini mi boşaltıyordu belli değildi. Pencereyi kapatamıyordum. Eğilip aşağı baktım. Olağandışı bir şey yoktu. Bütün dikkatimi dışarıya verip dakikalarca bekledim ama bir daha bağırmadı o kadın. Tek hecelik bir çığlıktı bu.

Yatağa uzandım. Ellerim ensemde kenetli tavana bakıyorum. Kim bağırmıştı öyle? Birden, "Ürkek Böcek!" diye mırıldanarak yattığım yerden doğruldum. Evet, oydu. Unutmak istediğim, unuttuğumu sandığım bir karabasan yeniden karşıma çıkmıştı. Bu kadın her kimse, Ürkek Böcek değildi kuşkusuz ama onun gibi haykırmıştı.

*

Üniversiteyi İstanbul'da okumak, büyük bir düştü benim için. Sınav sonuçları bu düşün gerçekleşeceğini müjdelemişti. 70'li yılların başıydı. Her şey iyiydi de, mekân sorununu çözememiştim. Öğrenci yurdu için başvurmuştum ama yedek listedeydim. Geçimsiz, bütün tanıdıklarıyla küs, babamdan nefret eden, üç koca eskitmiş büyük halam, herkesin (özellikle de babamın) dudağını uçuklatan bir haber göndermişti: Yurt çıkana kadar onun yanında kalabilirmişim. Buna sevinmem mi, üzülmem mi gerektiğine karar verememiştim. Kendine ait bir evi yoktu. Çok sık değiştirdiği kira evlerinde yaşıyordu. Ölen son kocasının emekli maaşı ile geçiniyordu. Babam, "Biz de üç beş destek olur, katkı koyarız," dediğinde küplere binmiş, "Senin beş paranı istemiyorum," diye acı mesajlar göndermişti.

Annem, babamı yatıştırmasaydı onun yanında kalamayacak, daha doğrusu yurt sırası gelene dek okula başlayamayacaktım.

Kendimi bildim bileli, adresi sık sık değişse de, halam Karagümrük'teydi. Oraya gelin gitmiş, orayı sevmişti. Karagümrük, İstanbul'du onun için. Fatih'ten Edirnekapı'ya doğru giderken Vefa Stadı'nın tam karşısında, soldaki sokaklardan birindeydi evi. Üç katlı, eski ve oldukça küçük bir yapının orta katında oturuyordu. Dairesi o kadar küçük ve plansızdı ki, doğru dürüst kapanmayan camlı kapılarla bölünmüş tek bir alandı aslında. Halam, son eniştemle paylaştıkları iki kişilik somyanın sığabildiği, onun dışında hiçbir hareket alanı olmayan bölmeyi kendi odası yapmıştı. Salon dediği yerde, kaplamaları kabarmış, içinde hiç kullanılmamış porselen yemek ve kahve takımlarının bulunduğu (ilk eniştemden kalma) büfe, bir masa, dört sandalye ile üç kişinin oturabileceği bir divan, orta yerde, kendini bile ısıtamayacak kadar güçsüz yanan, daha doğrusu halamın yakmaya kıyamadığı bir gaz sobası vardı. Lahana gibi kat kat giysilerle dolaştığı için üşümüyordu. Benim kalacağım oda ise, salondan, açılabilen ama kapanamayan camlı bir kapıyla ayrılmış, mutfağa ve tuvalete (aynı zamanda banyoya) geçilen yol üzerindeki bir yerdi ki, tek kişilik bir somyayı bile oraya zar zor sığdırabilmiştik.

Bu tuhaf evin sahibi, üst katta karısı ve kızıyla oturan yaşlı, artık mesleğini yapmayan, belki hiçbir zaman yapmamış "asabiye mütehassısı" bir doktordu. Ayda bir kez, o da kirayı almak için geldiğinde görürdüm onu. Ayın ikinci günü zil çalındığında halam onun geldiğini anlar, "Musibet herif," diye söylenerek, başını titrete titrete kapıyı açmaya giderdi. Açtığında ise, küfür yerine yapay bir gülüş olurdu yüzünde. Doktor, herkesten tiksiniyormuş gibi çevresine bakan, tükürükler saçarak konuşan sevimsiz bir adamdı. Geçici de olsa, benim gelmemden hiç hoşlanmamıştı. Kendisine benzeyen çirkin kızıyla ilgili olabilir miydi bu tepkisi? Olabilirdi. Ben de onu sevmemiştim. Karısı, kimselerle görüşmez, pek dışarı çıkmaz, sürekli pencerenin başında oturup birini bekliyormuş gibi sokağa bakardı. Kızları lisede okuyordu. On beş on altı yaşlarında olmalıydı ama çok daha büyük gösteriyordu. Arada merdivenlerde karşılaşırdım onunla. Ürkek bir böcek gibiydi. Beni görünce hemen kenara çekilip duvara yaslanır, başını önüne eğerdi. Yüzünü görmesem de gülümsediğini hissederdim. Kendine özgü, daha önce duymadığım, rahatsız edici bir koku yayardı çevresine. Uzun süre suyun altında kalmış, nefes alamayan, boğulmak üzere olan bir

insanın yüzü vardı onda. Ölü bir yüz. Toplu değil, kiloluydu. Yürürken, arkadan bakıldığında, neredeyse topuklarına dek inen bol pardösüsünün içinde iki kişi kavga ediyormuş izlenimi uyandırırdı. Ona "Ürkek Böcek" adını takmıştım. Bir akşam okul çıkışı eve döndüğümde, dış kapıyı açıp otomatın ışığını yakınca merdivenin ilk basamağında beni beklerken bulmuştum onu. Göz göze gelmemiz bir anlıktı. Ardından başını önüne eğmiş, arkasında gizlediği bir zarfı bana doğru atıp koşarak yukarı kaçmıştı. Bir süre ne yapacağımı şaşırmış, *Ürkek Böcek* kendi dairesine girene dek yerimden kıpırdayamamıştım. Zarfta bir yılbaşı kartı vardı, arkasına düzgün bir el yazısıyla "Yeni yıl bütün sevenlere mutluluk getirsin," yazmıştı.

Alt katta genç, çocuksuz bir karı koca oturuyordu. Taksi şoförü olan adam gece çok geç saatlerde gelirdi. O gelmeden uyumuyordum. Daha doğrusu uyuyamıyordum. Apartmanın dış kapısının kapandığını duyunca kulak kabartıyordum. Bir süre sonra aşağıdan gürültüler, kadının bağırışları geliyordu. İlk duyduğumda korkmuş, adamın onu öldüreceğini sanmıştım. Alt katımızda bir cinayet işleniyordu ve ben buna tanık olduğum halde bir şey yapamıyordum. Daha sonraki geceler gerçeği anladım; kadın sevişirken çıkarıyordu o sesleri. Öylesine bağırıyor, çığlıklar atıyor, inliyordu ki; ardından da "daha daha" becermesi için adama yalvarıyor, küfrediyor, lanetler savurup hakaretler ediyordu. Sonra yeniden çığlıklar atıyordu. Arada adam eliyle ağzını kapatıyor olmalıydı ki, o zaman sesi boğuk çıkıyordu. Ben de gözlerimi kapıyor, olanları hayal ederek uyarılıyordum. Adam zayıf, öne doğru hafifçe eğilerek yürüyen, esmer, ince bıyıklı biriydi. Kadını çok merak ediyordum. Bir kez, elinde pazar torbaları taşıyan, pardösülü, başındaki örme beresinden omuzlarına doğru dökülen saçlarıyla arkadan görmüştüm onu. Öylesine sıradan bir görünüşü vardı ki, sevişirken bir kaplana dönüşebileceği asla düşünülemezdi. Apartmanın dış kapısının önünde durmuş anahtarını arıyordu. Dolmuştan inmiş, koşarak caddeyi geçmiştim. İyice yaklaştığımda içeri girmişti.

Kadının çığlıklarını halamın duymaması mümkün değildi. Her şeye bir kulp takan geçimsiz kadın, bu durumu yok sayıyordu. Belki o da benim gibi bu seslerin tutsağı olmuştu. Yalnız biz değil, doktor da, karısıyla kızı da, sokaktan o saatte geçenler de duyuyor olmalıydı bu sesleri.

Bir gece, beni baştan çıkaran kadının çığlıklarının ardından başka bir ses duydum. Aşağıdan değil, üst kattan geliyordu. İnsanın tüylerini diken diken eden, canını yakan, tiz bir kadın sesiydi. Doktorun karısından bu ses çıkamazdı. Olsa olsa kızın, Ürkek Böcek'in sesiydi bu. Aşağıdaki kadın yatışıp rahatlayınca, yukarıdaki genç kız bağırmaya başlamıştı. Acı çeken ve her şeye başkaldıran bir çığlıktı. Ertesi gece de yinelendi bu durum, daha sonraki gece de. İki kadın çığlığının arasında kalmıştım.

Dört ay sonra yedek listeye sıra gelmiş, Vezneciler' deki Site Öğrenci Yurdu'na girmeye hak kazanmıştım. Halamın yanından ayrıldım. Her gece sevişirken çıkardığı çığlıklarını duyduğum ama yüzünü göremediğim kadını bir türlü unutamamıştım. Sık sık onu düşünüyordum. Sinemalarda izlediğim seks filmlerindeki kadınların yüzünü yakıştırıyordum ona.

Sürekli beni izlediği kuşkusuna kapıldığım, yılbaşı kartını önüme attığı geceden sonra bir daha karşılaşmadığım Ürkek Böcek'ten kurtulduğuma ise sevinmiştim. Benden iki hafta sonra da halam doktorla kavga edip oradan taşınmıştı. Artık o kadını görme şansım kalmadı diye içten içe üzülüyordum ki, bir gün gazetede küçük bir fotoğrafını gördüm.

Üç fotoğraf yan yanaydı: doktor, karısı ve o kadın. Adı Hacer'miş. Bir başka fotoğraf ise, halamla birlikte kaldığım evin yangından sonraki enkazını gösteriyordu. Haberin başlığı bir soruydu: Cinayet mi? Ev, giriş katına gazyağı dökülerek kundaklanmış ve giriş kapısı da dışarıdan kilitlenmiş. Hacer, dışarı çıkmaya çalışırken yanarak can vermiş. Üçüncü kattaki doktor ve karısı ise dumandan boğularak ölmüşler. İfadesine başvurulan Ali Kemal (Hacer'in kocası), gece üçe kadar taksi şoförü olarak çalıştığını, eve döndüğünde ise felaketle karşılaştığını söylemiş. Doktorun on altı yaşındaki kızı ise kayıpmış.

Haberi okuyunca donup kalmıştım.

Hacer'in gazetedeki resmine uzun uzun bakmıştım. Düşlediğim, ona yüzler, bedenler yakıştırdığım hiçbir kadına benzemiyordu. Yüzünde, gözlerinde, gülümsüyormuş gibi hafifçe bükülmüş dudaklarında şehvetin en küçük bir izi bile yoktu. Her yerde görebileceğim, birbirine benzeyen kadınlardan biriydi Hacer.

Olayın sonrasını öğrenememiştim. Bir hafta sonu, yeni evinde (o da Karagümrük'teydi) halamı ziyaret ettiğimde yangın konusunu açmıştım ama o da benden fazla bir şey bilmiyordu. Doktorun kızı bulunamamıştı. Halam, evi onun yaktığı kanısındaydı. Ölü yüzüne yakışmayan tiz ve isterik çığlıkları atan tuhaf kızı, o ürkek böceği günlerce kafamda taşımıştım.

*

Bir sigara daha yaktım. Hiç alışkanlığım olmadığı halde (otellerin bu fahiş fiyat uygulamasına son derece tepkiliydim), mini bardan bir bira alıp açtım. Pencerenin başındayım. İstanbul büyülü değil, ürkütücüydü artık. Soğuk biramı yudumlarken Karagümrük'ün nerede olabileceğini kestirmeye çalışıyorum. O ev ne oldu? O sokak değişti mi? Yangının sorumlusu ya da sorumluları bulundu mu? O tuhaf kız yaşıyor mu? Yaşıyorsa nerede ve nasıl yaşıyor?

Birden yine o çığlığı duydum. Ürkek Böcek ya da Çirkin Ölüm Meleği otelin çevresindeydi. Çünkü, onun teninden yayılan rahatsız edici kokuyu da duymaya başlamıştım.

KOVALAYAN

DÜŞKAÇIRAN

Tuhaf gürültülerle uyandığımda nerede olduğumu anlayamadım. Her yer karanlıktı. Saatin kaç olduğunu bilmiyorum. Dışarıdan korkunç uğultu ve böğürtüler geliyordu. Büyükbaş hayvan sürüsü ya da yabandomuzları geçiyor olmalıydı. Toparlanmaya çalıştım. Ormanın içinde çadırda mı, yoksa karavanda mıydım? Bu, karabasan olmalıydı. Uyanmama karşın o ürkütücü sesleri hâlâ duyuyordum. Yattığım yatak yabancıydı. Kısa süren şaşkınlıktan sonra dün akşam geldiğim kasabada, bir otel odasında olduğumu anladım. Peki bu gürültü neydi? Yataktan fırlayıp pencereye koştum. Perdeyi çektiğimde gördüklerim karşısında şaşkınlığım daha da arttı. Otelin bulunduğu kaldırım taşı döşeli sokaktan çıldırmış gibi koşan büyük bir inek sürüsü geçiyordu. Gecenin bu saatinde onları ürküten neydi? Kasabanın civarındaki çiftliklerin birinde yangın mı çıkmıştı, ne olmuştu? Ortalıkta hiç kimse görünmüyordu. Saatime baktım, dörde on vardı.

Böğürtüleri ve ayak sesleri gittikçe azalıyordu. Gece derin bir sessizliğe bürününce pencerenin başında bir sigara yaktım. Sokakta kimse yoktu. Uzaktan bir bekçinin düdüğü duyuldu, o kadar.

Gördüklerim gerçek olamazdı.

Yatağa uzandım. Uykum kaçmıştı. Kalkıp sokak boyunca, gittikleri yöne doğru yürüsem mi, diye düşündüm.

Bir ara uyumuşum. Sabah erken kalktım. Gece gördüklerim kötü bir rüya olmalıydı. Buradaki işimi en kısa zamanda bitirip dönmek istiyordum. Lokantaların çorba servisi çoktan başlamıştır. Otelin girişindeki dar bekleme salonunda üç eski koltukla bir sehpa vardı. Orta yaşın üzerinde, kasketli bir adam pencere kenarındaki koltuğa oturmuş dalgın dalgın dışarı bakıyordu. Otelci, "müracaat" yazan bölmede başını kollarına dayamış uyuyordu.

"Günaydın," dedim.

Adam dönüp boş boş baktı. Ona iyi günler dilememi yadırgamış gibiydi. Yüzünde derin çizgiler vardı. Gözleri küçücüktü. Günlerce uyumamış gibi yorgun görünüyordu.

"Aleykümselam," diye karşılık verdi.

Kapıya doğru yöneldim. Dışarı çıkmadan önce durup adama baktım. O da beni izliyordu.

"Akşam buradan bir inek sürüsü geçti, sen de duydun mu?" dedim.

"Duydum."

"Neden ürkmüşlerdi acaba?"

"Her şeyden. Çünkü onlar vahşi inekler."

"Vahşi inekler mi?"

Kovboy filmlerinden vahşi at sürülerini ya da avlanan bizonları biliyordum ama bu çağda, memleketimde, bir kasabanın sokaklarında koşan vahşi inekleri ilk kez duyuyordum. Adam da söylediklerine inanmadığımı anlamış olmalı ki, "Burada vahşi inekler var," dedi. "Bazı geceler kasabayı basıp sokaklarında fink atıyorlar. Sen de akşam ona denk geldin."

Dışarı çıkmaktan vazgeçip koltuklardan birine oturdum.

"Niye kimse sahiplenmiyor onları?"

"Hepsinin sahibi var."

"Nasıl yani?"

"Var işte ama yanlarına sokulamıyorlar."

"Sütlerinden yararlanamıyorlar mı?"

"Ne sütü, yanlarına sokulamıyorlar diyorum ya. Ama herkes ineğini tanıyor. Daralan, paraya ihtiyacı olan gidip tüfekle vuruyor ineğini, etini kasaba satıyor."

İnanılır gibi değildi. Akşam sokaktan deli gibi geçen sürüyü görmesem adamın benimle dalga geçtiğini düşüneceğim.

Adam konuşmaktan sıkılmış gibiydi. Başını pencereye doğru çevirdi. Otelci hâlâ uyuyordu.

Dışarı çıktım. Bazı dükkânların kepenkleri yeni açılıyordu. Otelin yanındaki camları içeriden buğulanmış küçük lokantaya girdim. Dört masanın üçü doluydu. Öbüründe ise bir kişi vardı. Bir ayindeymiş gibi sessizce çorbalarını içiyorlardı. Yalnızca kaşıkları metal kâselere değdiğinde çıkan ses duyuluyordu. Masaya oturunca karşımdaki adama "Afiyet olsun," dedim. "Sağ ol," diye karşılık verdi. Aklım hâlâ akşam gördüklerimle oteldeki adamın söylediklerindeydi. Vahşi inekleri bir de ona sorup sormama konusunda kararsızdım. Sormadım. Ben de çorbamı sessizce içip otele döndüm. O adam yoktu. Otelci uyanmıştı.

"Günaydın," dedim.

"Günaydın abi."

"Akşamki gürültüyü sen de duydun değil mi?"

"Ne gürültüsü abi? Kavga mı çıktı?"

"Yok, otelin önünden vahşi inek sürüsü geçti."

Yüzüme tuhaf tuhaf baktı.

"Vahşi inek sürüsü mü?"

"Evet. Ben de bu sabah duydum, çok şaşırdım."

"Yok abi, ne ineği... Sen rüya görmüşsün. Bütün gece ayaktaydım ben. Hem de vahşi inek... Yok abi, bu devirde olur mu öyle şey."

"Diyelim vahşi değillerdi, bana anlatan adam uydurdu bunu; ama gece bu sokaktan koşarak büyük bir inek sürüsü geçti. Onların gürültüsüne uyandım. Korkmuş, ürkmüş, kaçıyorlar gibiydiler. Sabah aşağı indiğimde şu koltukta oturan bir adam onların vahşi inekler olduğunu söyledi."

"Ne adamı?"

"Otel müşterisi herhalde. Sen başını kollarına dayamış uyuyordun."

"Dün akşam otelin tek müşterisi sendin abi. Dedim ya, sabaha kadar ayaktaydım, ezan okunduktan sonra biraz içim geçmiş herhalde. Değil sürü, tek bir inek bile geçmedi. Zaten o saatte ineklerin dışarıda işi ne! Haksız mıyım? Kâbus görmüşsün, kâbus..."

"Herhalde," dedim. Başka ne diyebilirdim ki...

Çantamı alıp otelden çıktığımda sokağa daha dikkatli baktım. Kaldırım taşlarının üzerinde yer yer tezekler vardı.

MADENCİ

"Sana bir şey göstereceğim, bakalım ne olduğunu bilecek misin?"

Çantasından çıkardığı kalın bir kâğıda sarılmış, dar, uzunca paketi özenle açtı. Kat kattı, bitmek bilmiyordu. İçinde ne olduğunu merak etmiştim. Bana göstermek için buralara kadar getirdiğine göre benim bilemeyeceğim ilginç bir şey olmalıydı. Karşısındakini şaşırtmak çok hoşuna gidiyordu. Bir keresinde "Gezen tilki aç kalmaz," demişti. Bunu hiç unutmadım. O, tilkileri bile pes ettirecek denli çok geziyordu. Madenciydi. Ne zaman nerede olduğunu kimse bilmezdi.

Sonunda, iki karton parçası arasına yerleştirilmiş, yirmi santim uzunluğunda, örgü şişine benzeyen koyu renkli, ince bir nesne çıktı paketten.

"Bu nedir?" diye sordu. Bilemeyeceğimden emin olduğu için alay eder gibi bakıyor, şaşkınlığımın tadını çıkarıyordu.

Daha önce böyle bir şey görmemiştim. Elime alıp inceledim. Oldukça sertti. Balık kılçığına benziyordu ama değildi. Bir ucu iğne gibi sivriydi.

"Evet?" dedi.

"Anlayamadım."

"Bir şeye benzetemedin mi?"

"İri bir balığın kılçığı desem, değil," dedim, "çünkü uzunluğuna göre hem çok ince hem de sert."

Yüzündeki alaycı gülüş daha da genişledi. Başını "olur mu ya" dercesine ağır ağır iki yana çevirdi. Balık kılçığı olmadığını ben de biliyordum. Ne olduğunu anlamamıştım ama bir şey söylememi, yorum yapmamı istiyordu. Oysa seçeneğim yoktu.

"Bilmiyorum," dedim.

Uzanıp elimdeki parçayı aldı. Sivri ucuna parmağı ile hafif hafif dokunarak, "Oklu kirpinin oku," dedi. Bunu söyleyince de omuzlarını sarsarak gülmeye başladı. Bu gülüşün anlamı şuydu: Yaşamı ıskalıyorsun!

"Kırk yıl düşünsem aklıma gelmezdi," dedim.

"Nerden gelecek, oklu kirpi mi gördün!"

"Ver bakayım şunu," dedim. Bu kez onu kirpinin oku olduğunu bilerek inceledim.

"Bunu bir insana fırlatsa var ya, karnından girer sırtından çıkar!"

Haklıydı. Deler geçerdi.

Alacağım yanıtı çok iyi bilmeme karşın, "Nerde buldun?" dedim.

Boynunu hafifçe büküp başını sol omzuna doğru eğerek, "Eee," dedi, "gezen tilki aç kalmaz."

Birden ciddileşti. "Biliyor musun," dedi, "bu oku bulduğumda arka bölümündeki doku hâlâ yumuşaktı. Yani, yeni fırlatmıştı. Hedefi ben de olabilirdim."

"Bir kirpi, ya da şöyle söyleyeyim, bir oklu kirpi, bir insana neden okunu atsın ki?"

"Bunu ne sen ne ben ne de kirpi bilir. Her şey o anki durumla ilgili. Bir şeyden ürkmüşse, kendini güvende hissetmiyorsa o anda en küçük kıpırtıya bile okunu sallayıverir. Sen çok kitap okuyorsun, tamam; ama şunu bilmiyorsun: Okunması ve anlaşılması en zor kitap doğadır."

"Ne demek şimdi bu?"

"Şu demek..."

Bir süre düşündü.

"Şu demek... Birini küçümsemek için *kuş beyinli* deriz değil mi? Neden deriz? Kuşun küçücük kafasında leblebiden de küçük bir beyni olduğunu düşündüğümüzden böyle kestirme bir sonuca varırız. Dinle şimdi: Ege bölgesinde, Salihli yakınlarında bir yerdeyim. Akşam saatlerinde bir kahvenin bahçesinde oturmuş çayımı yudumluyorum. Arada patlayan silahlar dikkatimi çekti. Avcılar olmalıydı. Çevre köylerden işe aldığım Sabahattin'e, ‘Burada ne çok avcı var,' dedim. ‘Onlar avcı değil,' dedi. ‘Peki bu tüfekleri patlatan kim?' dedim. ‘Onlar tüfek değil, kuşkorkutan,' dedi. O

da ne, deyince cahilliğime şaşarak güldü ve anlattı. Çevre göz alabildiğine üzüm bağıydı. Üzümlere en çok zarar veren yaratıklar da kuşlardı. İşte ‘kuşkorkutan' bu nedenle vardı. Bildiğimiz piknik tüple yapılmış tuhaf bir silahtı bu. Can almayan, yaralamayan, sadece korkutan bir silah. Anlayacağın son derece çevreci. Tüpün üzerine yerleştirilmiş uzunca boru ile zaman ayarı yapılabilen bir düzeneği varmış. Dikkatini çekerim, Amerikan ya da Japon buluşu değil bu, yüzde yüz yerli. Biz Türklerin aklı nelere kadir, düşünsene... Diyelim beş dakikalık bir aralık seçtin. Tüpte sıkışan, daha doğrusu çıkması engellenen gaz her beş dakikada bir tahliye olurken tüfek gibi patlıyormuş. Kuşlar da bundan ürküp kaçıyorlarmış. ‘Peki, bunun yararı oluyor mu?' dediğimde, elini dizine vurarak gülmüştü Sabahattin, ‘O kuşlağ vağ ya o kuşlağ,' demişti, ‘Allah inandırsın Madenci Abi, senden benden bile akıllı. Üç beş patlamadan soona uyandılağ.' Dikkatini çekerim, düzenli aralarla patlayan sözde *kuşkorkutan*'ın sesini kuşlar bir süre sonra çözüyor. Zaman kavramları var. Periyodik tekrarı çözdükten sonra bunun bir uydurmaca olduğunu anlıyorlar."

Şaşırdığımı görünce sandalyesine yaslandı. Sigara paketini uzattı. Birer tane yaktık. Madenci keyiflenmişti.

"Peki, şimdi sana bir soru, bunun kuşlarla ilgisi yok. Koyunları birbirinden nasıl ayırırsın?"

Madenci ile konuşuyorsan her tür sürpriz soruya da açık olman gerekiyor. Daldan dala atlaması boşuna değil. Konuyu toparlayacağını, şaşırtıcı bir sonuca varacağını önceki deneyimlerimden biliyorum.

"Benim için hiç de kolay bir şey değil. Belki boynuz biçimleri, postları ya da kuyruklarından," dedim. "Sonuçta bütün hayvanlar birbirine benziyor."

"Tamam, ben de böyle düşünüyordum. Ama öyle değilmiş. Daha doğrusu öyle olmadığını yeni öğrendim. Boynuzsuz, kuyruksuz, beyaz yünlü bir koyun sürüsü düşün, bunları ayırabilir misin?"

"Sen ayırabilir misin?"

"Hayır, ayıramam tabii. Ama koyunların birbirine benzemediğini öğrendiğimde çok şaşırdım. Bir ara Kahramanmaraş civarında bir krom sahası ile ilgileniyordum. O bölgede bir hafta kadar kaldım. Çevre köylerde o kadar büyük koyun sürüleri vardı ki, görsen şaşarsın. Özellikle küçükbaş

hayvancılık önemli geçim kaynaklarından biri. Köylülerden birine, ‘Bunlar birbirine karışmıyor mu?' dedim. Yüzüme şaşkınlıkla baktı, ‘Niye karışsın ki?' dedi. ‘Ne bileyim, onca koyunu otlatmaya çıkarıyor çoban, onlar yayılıyor, sonra da toparlamak gerek. Sürünün noksansız olduğunu nasıl anlıyor?' İlk kez böyle bir soruyla karşılaşıyor olmalıydı. Çoban köpeklerinin onlara gözkulak olduğunu söyledi. Ama arada otlakta unutulan, kaybolanlar da oluyormuş. Onun da başına gelmiş. Bir akşam ağıla döndüklerinde bakmış, bir koyun eksik. ‘Her akşam sayarak mı ağıla sokarsın koyunları?' dedim. ‘Yoo,' dedi, ‘hiç saymam ki.' ‘Peki bir koyunun eksik olduğunu nasıl anladın?' ‘Eee, onu göremedim. Göremeyince de eksik olduğunu anladım.' Bu kez şaşırma sırası bendeydi, ‘Nasıl yani,' dedim, ‘sen bütün koyunları tanır mısın?' ‘Tanırım tabii, herkes koyunlarını tanır.' Neyse, dönüp koyunu aramış ve uçurumun dibinde bulmuş. Nasıl uçurumsa, koyun sapasağlam ayakta dikilmiş acı acı meliyormuş. Ne bir kırık ne bir çıkık.

Bunun üzerine başından geçen olayı anlattı. Bir gün o uçurumun kenarında yürürken bir meleme sesi duymuş. Aşağıya bakınca da kuzuyu görmüş. O da sapasağlam tabii, ayakta ve meliyor. Abi, bunların uçurum dediği yer herhalde otuz kırk derece eğimli, koyunun tırmanamayacağı üç beş metrelik bir çukur. Neyse, inmiş, hayvanı kucakladığı gibi çıkarmış uçurumdan. Sırtında çember biçiminde yeşil renkli bir boya varmış kuzunun. Alıp köye getirmiş. Zaten kendi köylerinden birine ait olmadığını hemen anlamış. Herif yalnız kendi koyunlarını değil, köyün bütün koyunlarını ve kuzularını tanıyor. Çevre köylere haber salınmış, sahiplenen çıkmamış. Aradan bir yıl geçmiş, kuzu olmuş kocaman bir koyun. Hâlâ köyün emanetinde. Ne yapacaklarını bilemiyorlar. İhtiyar heyeti toplanıp bir karar almış, koyun ilçe pazarına götürülüp satılacak, parasıyla da camiye bir halı alınacak. Koyun pazara götürülmüş. Bir kasap alıcı olmuş. Pazarlık yapıp el sıkışmışlar. Kasap parayı ödemiş. Köylüler tam oradan ayrılıyormuş ki, adamın biri ‘Bu koyun benim!' diye bağırmış. Bir yıl önce kaybettiğini, bütün aramalara karşın bulamadığını söylemiş."

"Sırtındaki yeşil boyadan mı tanımış?"

"Ne boyası? Kaç kere kırkmışlar koyunu, boya mı kalmış. Hayvanı yüzünden tanımış işte."

"Yuh!" dedim.

"Bence de yuh," dedi.

"Sonuç?"

"Sonuçta parayı kasaba geri vermişler, adam da koyununu alıp gitmiş."

Kısa bir sessizlik oldu. Gözlerini kıstı. Bakışları omzumun üzerimden uzak bir noktaya dalıp gitti. Yüzüne muzip bir gülümseme oturmuştu.

"Şimdi sana bir soru," dedi.

Daldığı yerden dönüp gözlerini gözlerime odakladı. Bugün formundaydı Madenci.

"Newton'un başına elma değil de ceviz ağacından bir adam düşseydi yerçekimi yasasında bir değişiklik olur muydu?"

Güldüm.

"Ciddi soruyorum bak!"

"Nasıl olsun ki!"

"Bak şimdi, Newton o sırada Türkiye'de ve Denizli çevresinde bir köyde olsaydı. Bir ceviz ağacının altına uzanıp hülyalara dalsaydı. Aklında yerçekimi falan yok ha... Ağaca tırmanmış, cevizleri sopalayan adamlardan biri dengesini kaybedip yere düşseydi..."

Yine bir şeyler yumurtlayacak deyip kurduğu oyuna katıldım.

"Ha elma, ha adam," dedim, "sonuçta bir şey düşüyor ve Newton o anda yerin çekim gücünü fark ediyor."

"Doğru tabii, yine bunun farkına varacaktı ama yerçekimi ivmesini yanlış hesaplayacaktı. Neden mi?"

Gülmeye başladı.

"Ulan, öyle tiplerle karşılaşıyorum ki, aklım duruyor. Bak şimdi, Denizli civarında bir etüt yapacağız. İşçiye ihtiyacımız var. Köylere haber saldık. Verebileceğimiz günlük ücret otuz beş lira dedik; beğenen gelir, beğenmeyen gelmez. Gelenlerden biri, ‘Ceviz toplamaya günlük elli lira veriyorlar,' dedi. Ben de, git o zaman ceviz topla, dedim. ‘Yüz lira verseler bile gitmem,' dedi. Nedenine gelincee... Sıkı dur şimdi. Çok sık rastlanan iş kazalarından biri ağaçtan düşmekmiş. Abicim, adam düşüşü öyle bir anlattı ki, inanamazsın. Elini boşlukta ağır ağır gezdirerek, ‘Bir yaprak gibi yavaş

yavaş, süzülerek düşüyorlar,' dedi. Düşen, ya yere değer değmez orada ölüyormuş ya da bir daha iyileşmemek üzere sakat kalıyormuş. Var mı böyle bir şey! ‘Gel bizim köyün kahvesine bir bak,' dedi, ‘sakattan geçilmiyor. Ölenlerinse haddi hesabı yok.'"

"Buna da yuh!" dedim.

"Buna daha çok yuh!" dedi.

"Bunları nasıl uyduruyorsun?"

Birden, kaykıldığı sandalyesinden doğruldu. Ciddileşmiş, hatta biraz alınmıştı da.

"Eğer uyduruyorsam şuracıkta granit olayım," dedi, "bütün bunlar gerçek."

"Bozulma hemen," dedim, "şaka yaptım, bütün bunları yaşamasan nasıl anlatacaksın... Ama merak ettiğim bir şey var, sen madencisin, hatta adın bile unutulmuş, herkes ‘Madenci' diyor sana. Bana getirip gösterdiğin nesneler, anlattığın hikâyeler yerin altıyla değil, üstüyle ilgili. Bugüne kadar bir mineral, ilginç bir taş ya da fosil getirip göstermedin. Aradığın, bulduğun madenlerden söz etmedin. Oysa ben yerin altını, bilinmeyenin hikâyesini daha çok merak ediyorum."

"Doğru söylüyorsun, oranın da bir hikâyesi var. ‘Toprak' dediğimiz birkaç metrelik gevşek zonu geçtikten sonra yerin altında her şey ölü. Çok eski ve uzun bir hikâyeyi saklıyor, koruyor, sahip çıkıyor. Yeraltının hikâyesinde insan yok, daha ötesinde canlı da yok. Eldeki bulgularla aydınlatılan geçmiş, devede kulak. Eline aldığın taş parçası bir maddeden çok somutlaşmış bir ‘zaman' aslında. Binlerce, hatta milyonlarca yılın hikâyesini biliyor ama anlatamıyor. Bence sen bunlarla ilgilenme, asıl bilinmeyenin hikâyesi yukarıda."

"Anlattıklarını keyifle dinliyorum, gerçekten... peki, bir gün bana yerin altını da anlatacak mısın?"

"Sabırlı ol, Madenci sana daha ne hikâyeler anlatacak."

GELİNTAVUK

"Bizim buralardaki düğünler sizinkilere benzemez," dedi Aşur.

"Bizim düğünleri biliyor musun?"

"Yoo," dedi, "bilmem."

"O zaman benzeyip benzemediğini de bilmezsin, değil mi?"

"Öyle de... Benzemiyordur yani. Bizimki gibi düğün başka yerde olmaz ki... Gelcen di mi Madenciabi."

"Aşur, kimseyi tanımam etmem, davetli değilim. Ne işim var yabancısı olduğum bir düğünde!"

"Davet ne ki Madenciabi, yabancısı olmak ne demek ki Madenciabi, sen benim davetlimsin. Üstelik bizde düğünler herkese açıktır. Öyle kaç-göç yoktur, kadını, kızı, erkeği, çoluğu çocuğu hep bir aradayızdır. Gelsen, köyümüzü şereflendirsen ne güzel olur. Benim de itibarım artar."

Madenci, gidip gitmemek konusunda kararsızdı. Başta düğünler olmak üzere, topluca yapılan kutlamaların hiçbirinden, hatta kalabalık yenen yemeklerden bile hoşlanmıyordu. Herkesi zavallı konumuna indiren görünmeyen bir şemsiyesi vardı bu toplantıların. Bir yandan da köy düğününü merak ediyordu. Aşur'u sevmişti. Etüt boyunca, geçici süreli çalışmak üzere çevre köylerden işe aldığı gençlerden biriydi. Ama öbürlerinden farklıydı Aşur. Her şeyi merak ediyordu. Zekiydi. Zaman zaman bunaltsa da, çok soru soruyordu. Madenci için önemli bir ölçüttü bu. Soru soran, yanıt arayandı.

Aşur'un üstelemelerine daha çok dayanamayacağını anlamıştı.

"Peki o zaman," dedi,"ben de senin davetlin olurum Aşur."

"Başım üstüne."

*

"Şu küçük kızın kucağındaki oyuncak başını hareket ettiriyormuş gibi geldi, yoksa sarhoş mu oldum?"

Davulun gümbürtüsünden Madenci'nin ne dediğini anlamamıştı Aşur. Başını eğip kulağını ağzına iyice yaklaştırdı.

"Şu küçük kızın kucağındaki oyuncak diyorum, canlı gibi... Boğma rakıdan sarhoş mu oldum?"

"Sarhoş olmadın Madenciabi," dedi Aşur gülerek, "o oyuncak değil, canlı bir tavuk."

"Tavuk mu? Benimle dalga mı geçiyorsun?"

"Tövbe, ne dalgası! Oyuncak olsaydı başını hareket ettirmezdi, değil mi?"

Ettirmezdi tabii. Sarhoş olmamıştı. Küçük kıza daha dikkatli baktı. Kucağında gelinlik giydirilmiş, çok sakin, olan biten her şeye kayıtsız bir tavuk vardı. Küçük kız dudaklarını şişirmiş, bir şeylere kızmış, alınmış ya da böyle bir ortama gelmek zorunda kalmış bir yetişkin gibi oturuyordu. Büyümüş de küçülmüştü sanki. Kucağındaki gelinlik giydirilmiş tavuk da gözlerini yummuş, sahibesinin ruh durumuna uygun bir duruş almıştı. O da bir şeylere kızmış gibiydi.

"Öğretmenin kızı Zeliha," dedi Aşur, "köyümüze geçen yıl geldiler. Civcivken eve alıp büyütmüş o tavuğu.Adı bile varmış da, ben bilmem. Baksana, ana kız gibiler."

Bunu söyleyince gülmeye başladı. Elindeki rakı bardağı da dökülme sınırına gidip gelerek çalkalanıyordu. Küçük kızın kucağındaki tavuk gibi onun da gözleri kapalıydı.

"İlahi Madenciabi... Bir tavuk o, oyuncak sandın he... Haydi şerefine..."

Rakının çalkalandığı bardağına bardağını dokundurdu Madenci. Bir yudum içmişti ama o gülmekten içemiyordu. Bu kadar gülecek ne vardı?

Aşur, saygısızlık yapmış olacağını düşünmüş olmalı ki, birden toparlandı. Rakısını yudumlayıp bardağı masaya bıraktı. Sigara paketine davrandı. Herkesin gözü onların masasındayken bu kadar gevşememeliydi. Yan gözle Madenci'ye baktı. O hâlâ gelinlik giydirilmiş tavuğu inceliyordu. Ortada saygısızlık falan yoktu. Olmuşsa bile anlaşılmamıştı. Paketini uzatıp sigara ikram etti. Madenci'nin masayla ilgisi kalmamıştı. Omzunu dürterek

uyarmak zorunda kaldı. Madenci dönüp baktığında Aşur'un biraz mahcup ama gülücükler saçan yüzünü ve uzattığı sigara paketini gördü.

"Yaksana Madenciabi."

Birer sigara yaktılar.

Kulağına doğru iyice eğilip, "Armut ağacının altındaki masa var ya," dedi Aşur, "orada en köşedekinin yanında oturan mavi gömlekli adam var ya, öğretmen o işte. Zeliha'nın babası, gelintavuğun dedesi."

Madenci şaşkınlıkla baktı Aşur'a. Gelintavuk. Ne güzel söylemişti. Sonra da Gelintavuk'un dedesine baktı.

"Öğretmen gibi durmuyor," dedi.

"Öğretmen gibi değil zaten."

"Nasıl yani?"

"Öyle işte. Bizim gibi."

Uzun süre tek başına çalan davulcu (bu, düğüne gelenler için bir karşılama olmalıydı) tokmağını son kez gergin derinin üzerine var gücüyle indirip solo konserini bitirdi. Yaptığı işe yakışır biçimde palabıyıkları vardı. Birileri onu alkışlamış gibi başını hafifçe önüne eğip sağ elini göğsüne bastırdı. Madenci'ye göre, o bakıyor ama artık hiçbir şey görmüyordu. Boğma rakının kontrolü altına girmişti. Aynı anda klarnet, keman ve darbukanın devreye girmesiyle düğün başladı. Davulcu boynuna astığı davulu indirmiş, bohça gibi mendiliyle yüzünü ve ensesini siliyordu. Çalgıcılara ayrılmış masaya oturdu. Kendisine sunulan çay bardağındaki rakıyı tek harekette içti. Çatalın ucunda uzatılan peyniri, başını hafifçe eğip elini göğsüne götürerek reddetti.

İki delikanlı çıktı ortaya. Kollarını alabildiğince açıp küçük küçük adımlarla müziğe uygun biçimde oynamaya başladılar. Onlar oynarken iki genç daha çıktı. Sonra birden kalabalıklaştılar. Klarnetçi coştukça coşuyor, çalarken klarnetiyle havada büyük çemberler çiziyordu.

"Damat hangisi?" dedi Madenci.

"Başını yukarı kaldırmayan beyaz gömlekli, siyah ceketli var ya, işte o," dedi Aşur.

"Neden başını kaldırmıyor."

"Ayıptır. Bu gece bütün gözler onun üzerinde, ağır olması, hep önüne bakması yakışık alır."

Klarnetçi dayanamayıp masadan kalkmış, oynayanların arasına karışmıştı. Gözleri yoktu artık. Peşinden de darbukacı geldi. Klarnetçi, çala çala kadınların olduğu yana doğru yürüdü. Kucağında tavukla oturan kızın önünde durdu. Kısa bir süre çalmaya ara verip başıyla kızı ve tavuğu selamladı. Sonra klarneti tavuğa yaklaştırıp çalmaya devam etti. Tavuk istifini bozmamıştı ama küçük kız sinirli bir biçimde eliyle ittiriverdi klarneti. Bu ciddi posta koyma haraketi Madenci'nin gözünden kaçmamıştı. Çalgıcı da durumu anlamış, işi tadında bırakıp oynayanların arasına karışıvermişti hemen. Küçük kız tavuğun başını okşarken bir şeyler de mırıldanıyordu. Yüzü daha somurtuktu şimdi.

Tavuğun durumu biraz değişmişti; klarnetçiden de, şerefine çalınan müzikten de hoşlanmış bir edayla oturuyordu.

"Tavuk özel ilgiden hoşlandı," dedi Madenci.

"Kaltak!" dedi Aşur.

"Kız tavukla konuşuyor."

"O hep konuşur."

"Okula gidiyor mu?"

"Yok be amcası, daha küçük o. Bir akıllı ki, sorma. Babasının dediğine göre şimdiden okumayı sökmüş. Eee, ne de olsa öğretmen kızı."

Yeniden Madenci'nin bardağına bardağını vurdu Aşur. Hızlı içiyorlardı.

Davulun sesi yeniden gümbürdedi. Koç boynuzu gibi bıyıkları olan davulcu şimdi daha keyifliydi. Güç toplayarak ortaya atmıştı kendini. Davulun derisini patlatmak istercesine vuruyordu tokmağı. Artık halay zamanıydı. Tempo gittikçe artıyordu. Gömleğinden iki düğme daha açmış kan ter içindeki damat da halayın içindeydi. Hâlâ önüne bakıyordu. Düğün sahipleri pilav üstü haşlanmış bütün tavuk olan tepsileri masalara dağıtmaya başlamıştı.

"Gelintavuk çok şanslıymış," dedi Madenci.

"Köyümüzde ve bütün civar köylerde yaşlanıp eceliyle ölecek tek tavuk. Hatta o bir tavuk bile değil," dedi Aşur.

Halay çekenler iyice coşmuştu. Davul artık kendinde değildi. Klarnet alıp başını gitmişti. Coşkulu naraların ardından silahlar o anda patladı. Gelintavuk birden sıçradı. Küçük kızın ona seslenmesinin, tüylerine dokunmasının bir yararı yoktu artık. Ürkmüştü. Oturduğu sıcacık kucaktan fırladı. Giysisi, havalanıp hantal bir kuş gibi ortalığı birbirine katmasına engel değildi. Gelinliğini dalgalandırarak kısa mesafeli bir uçuştan sonra konabildiği ilk alan Madenci'nin masası oldu. Bir masal kaçkını gibiydi. Madenci'nin rakı bardağını devirmiş, ayağının birini de pilav tepsisine sokmuştu. Gelintavuk çok ürkmüştü. Silahlar hâlâ patlıyordu. Madenci, bir tavuğun gözlerinde göremeyeceği her şeyi gördü. Aşur haklıydı, o bir tavuk değildi. Küçük kız koşarak gelmişti. Onun gözlerindeki bakış da tavuğunki gibiydi. O da küçük bir kız değildi. Klarnetçi, yeniden tavuğa doğru çalmaya başlamıştı.

"Tamam," dedi Madenci. Çıkardığı kâğıt parayı klarnetçinin gömlek cebine iliştirdi. "Tavuğu ürkütmeyin artık."

Küçük kız tavuğunu kucağına alacaktı ki, yeniden silahlar patladı.

Masal kuşu Gelintavuk havalandı. Madenci kendini bir rüyada sandı. Tavuk gidip damadın omzuna konmuştu.

İşte o anda da olanlar oldu.

Bu bir işaretti. Bir uğurdu. Mutluluk ve bereket göstergesiydi.

Bütün köyün ve civar köylerin silahları aynı anda patladı. Gelintavuk daha da ürktü. Damadın omzundan havalandıktan sonra çok uçamadı. Gücü tükenmişti artık. Yere kapaklandı. Halay çekenler kendilerinden geçmişti, ne yerdeki tavuğun ne de onu kurtarmak için aralarına giren küçük kızın farkındaydılar. Madenci ayağa kalkmış, dehşet içinde tavuğu ve küçük kızı izliyordu.

Gelintavuk geldiği masala geri dönüyordu. Toza bulanmış, kirlenmiş gelinliğine ayakları takılıp tökezliyordu arada ama olay yerinden hızla uzaklaşıyordu. Küçük kız da ağlaya ağlaya peşinden koşuyordu.

Zeliha'nın babası masadan kalkmış kızına bakıyordu.

Madenci hâlâ ayaktaydı. Omzuna dokunan ele doğru dönünce Aşur'un gülen yüzüyle karşılaştı.

"Otursana Madenciabi."

"Ben artık gideyim," dedi.

"Olur mu, düğün daha yeni başladı. Hem bardağına yeni rakı doldurdum. Hadi abi, otur ne olur."

Madenci rakı dolu çay bardağını alıp bir yudumda içti.

"Gelin yoksa düğün de yoktur," dedi.

BİR YILBAŞI ÖYKÜSÜ

Yol mu daha ürkütücüydü, yoksa gözlerini açmakta güçlük çeken, henüz ayılamamış sürücü mü? İkisi arasında seçim yapılamazdı, çünkü birbiri üzerine katlanıp olasılıkları kaçınılmaza dönüştürecek felaket davetiyesiydi bu. Her durumda ve koşulda araç kullanmıştım, kendime güveniyordum ama ancak dört tekerleğin sığabildiği yolda bu kamyoneti süremezdim. Sarp, ormanlık bir bölgeden geçiyorduk. Nasıl olmuşsa daracık bir yol açmayı başarmışlardı. Yolun sağ yanı duvar gibi dik kayaydı. Sol yanı ise uçurum. Sağ aynayı içe doğru kapamak zorunda kalmıştı sarhoş sürücü. Değil araç, karşımıza bir yaya bile çıksa geçebileceği aralık yoktu. Üstelik bir gün önce yağan yağmur zemindeki toprağı çamura dönüştürmüştü. Daracık yolda sağa sola kayma, patinaj yapma şansımız yoktu. İkinci vitesle, otuz kilometreyi aşmayan bir hızla ilerliyorduk.

Kamyonetin küçük kasasındaki Akalı işçiler için koşullar olağan, hiçbiri tedirgin değil, şarkı söylüyorlar.Laos'un kuzeyinde, Himalayalar'ın güneye inen kolu üzerindeki yüksek dağ köylerinde yaşayan bir azınlık Akalar. Ben Laos dilini bilmiyorum ama Akaları anlamakta Laoslular da güçlük çekiyor. Onca yoksulluğa karşın müthiş huzurlular. Kendi yaptıkları, vahşi hayvanlara karşı korunaklı, dik merdivenle çıkılan bambu evleri var. İşçi bulmak için Moon'la birlikte köylerine gittiğimde çok şaşırmıştım. Uyuyup yemek yedikleri daracık yaşam alanlarıydı bunlar. Kullanmayacakları hiçbir eşyaya, nesneye yer yoktu yaşamlarında. Köydeki bütün kadınlar ve genç kızlar motosiklet kullanıyordu. Günlük yaşıyorlardı. Birikim yapmak, yarınlarını güvenceye almak gibi bir dertleri yoktu. Çok keskin gözleri ve inanılmaz duyma yetenekleri vardı. Neredeyse deprem öncesi yeraltı katmanlarından gelen sesleri algılayacak derecede gelişmişti duyuları. Benim asla anlayamayacağım bir *doğayla bütünleşme* durumuydu bu. Hepsinin belinde palası vardı. Ormanlık alanda yol açmak için önlerine gelen bambuları keserken, hareket eden herhangi bir canlıyı avlarken palalarını bir organlarıymış gibi kullandıklarını görmüştüm.

Henüz ayılmayan sürücü de, yol da umurlarında değildi kasadaki işçilerin. Şarkı söyleyip o daracık alanda birbirlerine sürtünerek dans ediyorlardı. Genç bir işçi de gözü gibi bakıp kolladığı gitarını bu özel gün için getirmişti.

Sabah erken yola çıkacağımızı herkes gibi sürücü Madi de biliyordu. Ama o, bütün gece, kendi ürettikleri ve derecesi belli olmayan berbat içkiden içip sabaha karşı sızmıştı. Madi'yi uyandırmaları hiç de kolay olmamıştı. Zamanı ve mekânı yitirmişti sanki. Huzura ermiş bir deli gibi çevresine bakıyor, tuhaf gülücükler saçıyordu.

Moon'a, "Madi bu durumda araç kullanamaz," dedim.

Moon her zamanki gibi ve buradaki herkes gibi çok sakindi. Güven veren bir ses tonuyla, "Kullanır," dedi.

Bu tavrı beni öfkelendirmişti.

"Nasıl kullanacak! Şu haline bakar mısın, ayakta duramıyor!" diye bağırdım.

"Daha kötü durumdayken de kullandı," dedi Moon aynı sakinliğiyle.

Sabahın köründe bu tartışmaları yaparken nasıl bir yoldan gideceğimizi de bilmiyordum. Bilsem asla böyle bir yolculuğa çıkmazdım.

Moon, burada İngilizce konuşup anlaşabildiğim tek kişi, Laos'taki işverenin temsilcisi aynı zamanda. Adı Moon değil tabii, uzun ve dilimin dönmediği adı Laos dilinde "ay" anlamına geliyormuş. Ben de ona "Moon" diyeceğimi söyleyince güldü. Zaten onun adı Moon'muş, başka yabancılar da öyle seslenmişler hep. "Sen de bana Miner de," dedim. "Okey Miner," deyip sırtıma vurdu.

Kasadan gelen şarkılar korkulacak bir şey olmadığını söylüyorsa da gözümü yoldan ve gözlerini açmakta zorlanan Madi'den alamıyorum. Ortamızda oturan Moon bir Buda heykelinden farksız.

Madi durup el frenini çekti. Moon'a dönüp bir şeyler söyledi.

"Ne oluyor?" dedim.

"Yok bir şey," dedi Moon, "önümüzdeki küçük yokuşu çıkamayacağımızı söylüyor Madi. İzin ver de ineyim."

Moon dışarı çıkıp kasadakilere yüksek sesle bir şeyler söyledi. Aynı anda beş altı kişi aşağı atladı.

"Arabayı itmeleri gerekiyor," dedi.

Kasada en kilolu işçiler kalmıştı. Onlar tempolu bir biçimde zıplarken aşağıdakiler de aracı itiyordu. İşin garibi hâlâ şarkı söylüyorlardı. Her hareketleri dans eder gibiydi.

Sorunlu bölgeyi geçince zafer naraları atarak kasaya bindiler.

Yeniden yola koyulduk.

Bir anda arkadan bağırışlar duyuldu.

"Ne oldu, biri mi düştü?" dedim heyecanla.

Moon kayıtsız bir ses tonuyla, "Arabanın önünden fırlayan fare içindi," dedi.

Büyük bir av kaçırdıkları için hayıflanmışlardı. Akalılar için çok değerli bir yiyecekti fare. Daha doğrusu doğada hareket eden her şeyi yiyorlardı. İlk şoku, kampa kocaman bir kirpi getirdiklerinde yaşamıştım. İlk işleri avlarını baskülde tartmak olmuştu. Ardından da sevinç çığlıkları atmışlardı. Laos'taki ilk günlerimdi. İşçiler durdukları yerde dans ediyor, şarkılar söylüyorlardı. Moon'a, "Bunu niye getirdiler?" dediğimde, "Yiyecekler," diye yanıtlamıştı beni. "Peki, niye tarttılar?" dediğimde, "Avlarının büyüklüğü ile övünmek için," demişti. Sonra da kirpinin oku ile ilgili bilgiler vermişti. Kirpi okunu fırlattığı zaman havada döne döne gidermiş, giderken de bir ses çıkarırmış ki, buna üç saniye dayanmak mümkün değilmiş. Ama o sesi biz duyamazmışız. Başıyla Akalıları işaret ederek, "Onlar duyuyor," demişti. O sesi üç saniyenin üzerinde duymaya devam edersen, akli dengeni bir daha yerine gelmemek üzere yitiriyormuşsun. Köylerinde herkesin saygı duyduğu böyle bir deli varmış. Eğer ok insanın vücuduna saplanırsa yine döne döne yoluna devam ediyormuş. Okun dışarıda kalan kısmını tutup çekmeye kalkarsan kanama durmuyormuş ve ölüyormuşsun. "Bilgin olsun Miner," demişti, "başına böyle bir bela gelirse yapacağın ilk iş, okun dışarıda kalan bölümünü kırmak. O zaman dönme duruyor."

Gülmüş, "Oku kıracak kadar zamanım olacağını sanmıyorum," demiştim.

Birkaç gün sonra altı metre uzunluğunda, 65 kilo ağırlığında bir yılan getirdiklerinde o kadar şaşırmamıştım. Koşullara alışmaya başlamıştım. Bu kez kirpide olduğu gibi geride durmamış, ikram ettikleri yılan etinin tadına bakmıştım.

Artık beni burada hiçbir şey şaşırtamaz diyordum ki, yanıldığımı anladım. Çalışma sahasına doğru ormanın içinde ilerlerken Akalılar heyecanla bağırmaya başladılar. Bir ağacın dalları arasında yabanarısı yuvası görmüşler. Bunlar gece avlanıp gündüz uyuyan, serçeparmağı

büyüklüğünde dev arılarmış. Hemen palalarını çekip ince uzun bir bambu ağacı kestiler. Bir yanını çentikleyip yelpaze gibi açtılar. Orayı tutuşturup yanan kısmı arıların yuvasına doğru yaklaştırdılar. Uykudaki yabanarıları gafil avlanmış, dumandan boğularak topluca ölmüşlerdi. Bu kez de alttan dürterek yuvayı yere düşürdüler. Bayram ve düğünlerde atılan metal paraları, şekerleri kapışan çocuklar gibi çığlık çığlığa arıları toplayıp ceplerine doldurmaya başladılar. Onları ne için topladıklarını biliyordum, Moon'a sormama gerek yoktu.

Laos'a ilk kez geliyordum. Aktarmalı ve uzun bir yolculuktu. ETHIAD AIRWAYS ile İstanbul'dan Abu Dabi'ye uçmuş, oradan Bangkok, sonra da Laos'un başkenti Vientiane'e ulaşmıştım. Tabii yolculuk burada bitmemişti. Başka bir uçakla Luang Namta'ya geçmiş, oradan da karayolu ile kuzeyde, Çin sınırına yakın Munglong'a varmıştım. Çalışacağımız alan, kuş uçuşu en çok bir saat sürse de coğrafi koşullar nedeniyle Munglong' dan beş saat çeken dağlık Pakhieng bölgesindeydi. Burada bakır madeni için jeofizik çalışma yapacaktık. Sahanın jeolojik etüdünü Vietnamlılar gerçekleştirmişti. Jeofizik etüt için de birçok duyuru yapmalarına karşın başvuran yalnızca Avusturalyalı bir firma olmuş. Onlar da yüksek bir fiyat isteyince işveren çaresiz kalmış. Ağır arazi koşullarında kimse çalışmak istemiyormuş.

Firmamızı internetten bulmuşlar.

İşveren, Kanada asıllı ama uzun yıllardır Tayland'da yaşayan 72'lik delikanlı Peter Douthit. Dünyanın birçok yerinde ruhsatlı sahaları var. Ortağı Spence Howard ise bir başka delikanlı. 84 yaşında ve hâlâ arazide dolaşabiliyor. Paranın yanı sıra, serüvenci yaşlı birer çocuk ikisi de.

Birçok ülkede, güç koşullarda yaptığımız işler ve sonuçları bu iki yaşlı kurda iyi bir referans oluşturmuş ki, masaya oturduk. Ama onları asıl etkileyen Peru ve Tacikistan'daki çalışmalarımız olmuştu.

"Sen aslında serüveni seviyorsun ama bir şeyden de kaçıyorsun," demişti Peter.

Yanılıyordu.

"Yanılıyorsun," dedim, "ben kaçmıyor, kovalıyorum. Kaçan, sığınacak bir liman aradığı için teslimiyetçidir ve yaşamı ıskalar."

Gözlerini kısıp yüzüme bakmıştı.

"Yalnız kovalamıyor, arıyorsun da."

"İşim bu."

"Sonuçta işini iyi yapıyorsun. Bizim için de önemli olan bu. Çalışacağın arazi koşullarından söz etmeme gerek yok."

Gülümseyerek, "Gerek yok," dedim, "Peru'nun doğa koşullarından sonra her zorluğa katlanabilirim."

"Ama burası Laos," dedi, "Peru'ya benzemez."

Benzemiyordu.

Bu kadar sakin insanlarla ilk kez karşılaşıyordum. Kimse gergin değildi. Kavga etmek bir yana birbirlerine seslerini bile yükseltmiyorlardı. Yaptıkları tek şey içmek ve gülmekti.

Kötü dağ yolu bitip düzlüğe indiğimizde Madi kamyoneti durdurdu. Kapıyı açıp dışarı attı kendini. Dizleri ve kolları üzerinde bir sehpa gibi durmuş kusuyordu. Kamyonetin kasasındakiler susmuştu. Madi'nin kusması bir ayin gibiydi.

"Gördün mü," dedim, "ne halde araba kullanmış, hem de öyle bir yolda."

"Bizi buraya getirdi," dedi Moon mırıldanarak.

Madi ayağa kalktı. Koluyla ağzını sildi. Başını iki yana silkelercesine sallayıp bize gülümsedi. Onun için son derece olağan bir durumdu bu.

Arka tarafta şarkılar ve danslar yeniden başlamıştı.

Yeni yılı karşılayıp kutlamak için Moon, işçiler ve ben bir Aka köyüne davetliyiz. Oysa dünyanın büyük bir bölümü otuz beş gün önce girdi yeni yıla. Uzakdoğu'da takvim farklı. Şubat ayının dördü ve burada yılbaşı.

Madi kustuktan sonra daha iyi görünüyordu.

Köye kuşluk vaktinde vardık. Bizi coşkuyla karşıladılar. Köyün muhtarı olduğunu daha sonra öğrendiğim biri bizi selamlayıp elimizi sıktı. Daha şimdiden çocukların dışında herkes sarhoştu. Moon, kadınların erkeklere göre içkiye daha dayanıklı olduğunu söylemişti. İçince motosikletlerini oldukça gözüpek kullanıyorlarmış.

Belden üstü çıplak dolaşıyordu kadınlar.

Köylüler, kurumuş ağaçları, kalın dalları törenin yapılacağı alana taşıyıp üst üste yığıyordu. Büyük bir ateş yakılacaktı. Muhtar, içten bir gülümsemeyle ateşin çevresindeki yerlerimizi almamızı istedi. Moon'un çevirisi üzerine onlar gibi ama kendi dilimde teşekkür ettim.Alana, kadınlı erkekli çember biçiminde oturduk. Akalı bir köylü önümde durup saygıyla eğildi. Bir elinde likör kadehine benzer küçük bir bardak, öbüründe de kendi üretimleri olan bir şişe içki vardı. Moon kulağıma doğru eğilip, "Tören başlıyor," dedi. Köylü bardağa içki doldurdu. Başını selam verir gibi hafifçe eğip doğruldu ve tek harekette içti. Yeniden doldurup bana uzattı. Bardağı alıp benzer biçimde onu selamladım ve içtim. Çok sertti. Gözlerimde şimşekler çakmıştı. Alkol derecesi belli olmayan berbat bir içkiydi. Törendeki en ağır görev onunkiydi. Çünkü, çemberdeki her konuğa içkiyi sunmadan, kurallar gereği önce kendisi içmek zorundaydı. Sol yanımda oturan belden üstü çıplak genç kadın onun sunduğu içkiyi değil, bacakları arasına sıkıştırdığı bira şişesini kaldırdı, kapağını dişiyle açıp bir yudum aldı.

Tören başlamıştı.

Madi bu çemberin içinde yer almış mıydı? Evet, almıştı. Sıra ona geldiğinde bardağı özenle tutmuş ve içkisini başına dikmişti. Bir önceki gün onu devirecek kadar içmemiş, yolda durup kusmamış gibiydi.

Ortaya yığılan ağaç dalları ve kütükler birkaç yandan tutuşturuldu. Alevler yükselirken Akalılar mırıldanarak, ritmi değişmeyen bir şarkı söylüyordu. Bu arada ikinci tur içkiye geçildi.

Gitarıyla birlikte gelen Akalı orta yere çıkıp oturmuş, yakılan ateşe sırtını dönerek çalmaya başlamıştı. Ona yapılan içki ikramı daha özeldi.

Moon oldukça keyifli görünüyordu.

Yedi sekiz köylünün, oldukça iri bir danayı ateşe doğru getirdiklerini görünce irkildim. Dana, dört ayağı üzerine bırakılsa kaçıp gidecekmiş gibi görünse de canlı değildi.

"Bu ne?" dedim Moon'a.

"Tören," dedi.

Ateşin orta yerine yerleştirdiler hayvanı.

Dehşete kapıldım.

"Kanını akıtmadan mı pişirecekler?"

"Akıttılar," dedi Moon, "şahdamarından şişleyip bütün kanını bir leğene aldılar. Ondan çorba yapacaklar."

"Ya iç organları? Derisi?"

"Hepsi birlikte pişecek. Sabretmesini bilmiyorsun Miner."

Haklıydı. Bunu bir türlü öğrenememiştim.

Genç gitarcı daha hızlı çalmaya başlamıştı. Dansa davetti bu. Ateşin çevresi birden dans edenlerle doldu. Kadınlar bira şişeleri ellerinde çıkmışlardı ortaya. Bakışları, gülüşleri, yaşamı algılayışları bambaşkaydı.

Alevler köze dönüyordu.

Arada danayı çevirip spatulaya benzer aletlerle derisindeki yanmış yerleri kazıyorlardı.

İçki servisi aksamadan sürüyordu.

Sonunda o cehennem ateşinden kaçacak hali kalmamış danayı közün üzerinden çektiler. Karnını yarıp iç organlarını çıkardılar. Bunlar, akıtılan kanın doldurduğu leğene atılıp çorba yapılacaktı.

Ateşin çevresindeki oyuların temposu gittikçe artıyordu.

Şoför Madi hâlâ içiyordu.

Laos'un dağlık bölgesinde, bir köyde ikinci kez yeni yıla giriyordum.

YAKALANAN

BOYNUZ BIYIKLI BABA

Şak... şak... şak ediyor babanın tespihi. Kapkara, hakiki Erzurum taşı. Cam kenarındaki mindere kurulmuş, sigara içip dışarı bakıyor ve büyük şeyler düşünüyor.

Minderin ot yastığı üzerinde şarap bardağı. Arada uzanıyor. Büyük bir yudum içip elinin tersiyle siliyor bıyıklarını. Serçeparmağında kocaman bir yüzük olan sol eli bir kedi ölüsü gibi yatıyor dizinin üzerinde; damar damar, kalın parmaklarının üzeri kıllı.

Anne mutfakta; babanın şarap mezesi yapmak için getirdiği koç yumurtalarını –mezbahadan parasız alıp eve taşıdığı mendeburları– tavaya atmış, ortalık kokudan, cazırtıdan ve kediden geçilmiyor.

Şak... şak... şak ediyor babanın tespihi.

Kapkara, hakiki Erzurum taşı.

Oysa akşamdan önce, sokağın başındaki elektrik direğinin altında, kasketini ensesine doğru atmış havaya bakıyordu. Allah'ın gizlendiği mavi kubbedeydi beyaz leke, yeryüzüyle alay ediyormuş gibi uçuyordu. Kendinden emin ve rahattı, hatta şımarıktı. Aşağıda onu izleyen babanın farkında bile değildi. Öyle yükseklerdeydi ki, Salih başını iyice geriye atıp ellerini gözlerine siper etmeden göremiyordu onu.

Babasını elektrik direğinin altında görünce koşmaya başladı. Kınalı, babasının kocaman avucunun içindeydi. Başını ileri uzatıp geri çekiyor, küçücük bir bilyeyi andıran gözünün üstüne bir perde inip kalkıyor, inip kalkıyordu. Minicik kalbi kim bilir nasıl da atıyordu.

Birden Hacıkarı'nın sesi:

"Kıııız Melek! Nerde kaldın acuze..."

Gökyüzündeki beyaz leke taklalar atıyor, alçalıp yükselerek dünyaya göz kırpıyordu.

Salih, göğsü küçük bir körük, elektrik direğinin yanına geldiğinde Kınalı'yı gökyüzüne doğru atmıştı babası.

Salih koşmuş, koşmuş, tam babasının yanına vardığında pat pat pat diye havalanmıştı Kınalı.

Çok hızlı koşmuş, ciğerleri sancımış, soluğu yakmış kavurmuş içini ama salmıştı Kınalı'yı babası ve kocaman ellerini birbirine vurarak güç veriyordu ardından. Bir de tüm sokağı inleten bir sesle bağırıyordu:

"Hurraaa!"

Gülüyormuş gibi oldu babasının yüzü. Altın dişi bıyıklarının arasından göründü. Sonra ağzı da, altın dişi de hep öyle kaldı.

Kınalı pat pat pat yükseldi.

Bir bisikletli geçti. Olanların farkında değildi. Kartal tipi gidonunu kazık gibi kavramış, başında örme takkesi olan bir göçmendi. Ona neydi Kınalı'dan, maviliklerde takla atan beyaz güvercinden, kuş gardiyanı

babadan... Belki ıslığında bir "memleket havası", yarına kalmış işlerini düşünerek çeviriyordu pedalları.

Sonra, Hacıkarı'yı avaz avaz bağırtan, bir ekmeğe bebek tutar gibi sarılmış, sakız çiğneye çiğneye yürüyen Melek...

Gökyüzüne dikkat kesilmiş kocaman bir kediydi şimdi baba, kıçına eklenmiş görünmeyen kuyruğuyla paldır küldür dövüyordu yeri.

Kınalı beyaz lekeye doğru uçuyordu.

Melek sokak kapısının önünde sümüğünü çeke çeke ağlıyordu. Ya ona "acuze" diye bağırıp ekmeği zamanında getirmediği için kızan Hacıkarı ya da sinir küpü –isterik çığlıklarıyla zaman zaman mahalleyi ayağa kaldıran– annesi dövmüştü. Bir gün de dayak yemeyip ağlamasaydı şaşardı zaten Salih. Burnundan kandil gibi sarkan sümükleri dudağına dek iniyordu ve çiş kokuyordu Melek. Ama Ayşegül televizyon çocuğu gibiydi. Efendimli, lütfenli konuşuyordu. Yüzü tertemiz, pırıl pırıldı. Sabun kokuyordu, kolonya kokuyordu ve sümüğü hiç akmıyordu. Saçlarına da iki kırmızı kurdele bağlıyordu annesi. Salih ondan çok utanıyordu.

Kısılmış gözleri çizgi çizgi babasının, sarı süzgeci bıyıklarına gömülmüş sigarasının külü ise upuzun, bükülmüş, düştü düşecek. Umurunda değil şimdi sigara migara, Kınalı o beyaz prensesi tavlar mı, tavlamaz mı hesabında kafası.

Masmavi gökyüzünde yan yana uçuyorlar. Bir Kınalı kovalıyor onu, bir o Kınalı'yı. Bu oyunların sonu belli, biri öbürünün kafesine gidecek.

Gökyüzündeki bu cilveli savaşı hangisi kazanacak?

Babası soluk almıyor artık.

İkisi de kaçsın istiyor Salih; kuş pislikleriyle dolu o karanlık kafese, gurul gurul tutsak güvercin yakarışlarının olduğu yere dönmesinler... Uçsunlar, uçsunlar, kafeslerin olmadığı, kuşların alınıp satılmadığı bir yere gitsinler...

Babasının iki serçeparmağını ağzına sokarak çaldığıcin ifrit ıslık sokakları inletiyor. Bunun anlamı, eve gelin, demek.

Melek de görünmüyor ortalıkta.

Kınalı ile beyaz güvercin karşı evin kiremitliğine iniyor. Kim bilir neler diyor onu razı etmek için Kınalı, kim bilir nasıl kandırıyor...

Kocaman bir kedi oluyor yine baba.

Dudaklarının arasından altın kaplama dişi beliriyor.

Salih eve doğru koşuyor: Gidemediler, kaçamadılar...

İki kuşun taş avluya inmeleriyle, tuzak yemleri gagalaya gagalaya babasının kuş hapis damına girmeleri onu ilgilendirmiyordu artık.

Bembeyaz bir güvercindi gelen. Gelin gibiydi. Yürüyüşü bile nazlıydı. Boynuz bıyıklı babayı görmemişti daha. Bilmiyordu.

Kınalı'ya kanmıştı.

Yakalanmıştı.

Anne, kızarttığı koç yumurtaları tavasını öyle bir hiddetle sofraya koydu ki, Salih elleriyle kulaklarını kapadı. İşte şimdi kıyamet kopacaktı. Baba, gözleri duvarın da ötesinde bir yerlere çakılı olmasa o tavayı kaptığı gibi duvara öyle bir çarpardı ki, neye uğradıklarını anlayamazlardı.

Kapkara Erzurum taşları ötüyordu: Şak... şak... şak.

Yine yarı çorba yarı yemek, kuru fasulye kaşıklayacaklardı. Yanında bulgur pilavı ve turşu. Baba ise, dinimizin haram ettiği hayvan taşaklarını yiyip şarap içerek boyunca günaha batacaktı.

Sinek pislikleriyle benek benek bir ampul yanıyordu. Baba, şarap şişesini kavradığı gibi bardağını doldurdu. Üzerine biraz da cola kattı.

"Ne o kız!" diye haykırdı, "Git anan sümüklerini silsin."

Hasibe taşlanmış it gibi kıçın kıçın kaçtı kapının ardına.

Baba niye bu kadar kızgındı? Kuş da getirmişti kafesine Kınalı.

Kara bir çalılık gibiydi bıyıkları. Beslensin diye mum isine tutulmuş fındık içi sürerdi ayna karşısında; yüzünü büzüp gererek, korkunçlaştırıp gülünçleştirerek... Sonra da bıyıklarının arasından görünen altın kaplama dişi...

Ayna karşısında kendini bıyıkların karşı konamaz çekimine veren bu dünyalar sarısı parıltı, gün gelir yırtıcı bir hayvana dönüştürürdü yüzünü. Dinden imandan çıkmış bir surat olur, alnında ter damlacıkları birikir, altın dişi dudaklarını yarıp çalı karası bıyıklarının arasından fışkırırdı.

"Kahpenin, deyyusun oğlu!" der vururdu.

Döverdi de, söverdi de, babasıydı. Ama böyle babanın şarap bardağına itler edeydi. Baba değil, altın dişli, boynuz bıyıklı bir canavardı.

Bazen de şeytan gelip kışkırtırdı Salih'i. Çarp kapıyı, fırla, derdi. Koş, hiç ardına bakmadan, soluğun yettiğince koş.

"Namussuzun, orospunun dölü!" der vururdu.

Para bulup içtiğinde bir melekti. Felek kahpeydi. Öyle derdi. Der demez de yumruğunu indirirdi masaya. Korkmazlardı. Feleğe duyulan bu öfke hiçbir zaman onlara yönelmezdi. Şu felek de neyin nesidir diye çok düşünürdü de soramazdı Salih. Babasının kızdığı, ondan daha acımasız bir deyyustu kuşkusuz. Babasının hakkından gelse gelse "felek" denen bu herif gelirdi ancak.

Parası olsaydı da hep rakı içebilseydi keşke babası. Otuz beşlik şişenin metal kapağını açışında bile inanılmaz bir büyü, insanı dehşetle sarsan bir güç vardı. Kapağı minik tıkırtılarla açışı, bardağın üçte birini dolduruşu,

şişenin ağzını burnuna götürüp gözleri kapalı bir biçimde "ohh" deyişi tören gibiydi.

Ama kuşlar tutsaktı.

Babası kanlı gözlerini kısarak, kimi de kara bıyıklarını sıvazlayarak bakardı onlara.

Benim babam en güçlü, derdi Salih. Hadi ordan lan, derlerdi, serserinin teki senin baban. Babası adına, babasının serseri olmadığını kanıtlamak için dövüşürdü Salih. Ama, korku salan bıyıkları ve parıldayan altın dişiyle bunu bilmezdi babası.

Annesine sorardı:

"Benim babam serseri mi?"

"Gebersin köpoğlu!" derdi annesi dişleri arasından tıslayarak.

Küçücük bir dükkânı vardı babasının. Eski ayakkabı onarıyor, gizli pençe yapıyor, topuk takıyor, dikiş vuruyor, patlamış futbol toplarını yamıyordu. Hiç çırağı yoktu. Çoğunlukla dükkânı kapalı oluyordu.. Bu nedenle de müşterileri gittikçe azalıyordu. Kuşçu mu, diyorlardı, hayırsızın biri o.

Kahvede okey oynardı ve oyunun sonucuna göre ya insan olurdu evde ya da canavar.

Babasının o gece ne olduğunu hemen anlar, ona göre davranırdı Salih.

Anne mutfaktaydı. İkinci koç yumurtasını kızartıyordu. Baba boşalan bardağını yeniden doldurdu. Dışarıda iki köpek, sonra beş köpek, sonra yüz köpek kuyruklarını aynı anda yitirmiş gibi bağırıyor, hırlaşıp uluyorlardı. Ampullere pisleyen sinekler korkudan bir yerlere gizlenmişti.

Salih, Hasibe, Zeliha kuru fasulyenin suyunu kaşıklıyorlar. Bir gözleri babalarındaysa öbürü de yarılanmış kola şişesindeydi.

Birden sıçradılar.

"Kapayın len radyoyu!" diye bağırdı babaları, "Yatsı okunuyo!"

Şarkı türkü çalmasın da, isterse konuşsundu radyo, ezan duyuldu muydu kapanırdı hemen. Rahmetli pederinin nasihatiydi. Yemek yiyorsan çatalı kaşığı bırakıp sofradan geri çekilecektin. Kahvede, oyun masasındaysan kâğıtları ters çevirip ezanın bitmesini bekleyecektin. Rakı şarap içerek günaha girerdi ya, bir yandan da Allah'tan korkardı. O iş başkaydı, öbür iş başka.

"İçin len!" diye haykırdı, "Coca cola için deyyusun evlatları."

Bekledikleri izin çıkmıştı. Sessizce şişenin üzerine çullandılar.

Oda soğurdu sonra. Yorganın altında ayaklarını karnına doğru çekerek ya da Zeliha ile Hasibe'ye sarılarak uyumaya çalışırdı. Aynı odada, yer yataklarındaydılar. Annesi, donuna işediği için hep döverdi Hasibe'yi. Hocalara götürmüş, kurşunlar döktürmüş, küllü sular içirmiş, apışarasına okunmuş yumurta bile bağlamıştı. Ama Hasibe inadına işiyordu.

Önce annesi kalkardı. Sırtına hırkasını geçirir, solgun yüzü ve dağınık saçlarıyla fırınlı sobayı yakmaya çalışırdı. Ne güzeldi annesinin gözleri, solgun ve uykulu yüzü...

Bir zaman sonra da sobanın üzerindeki çaydanlık tıslamaya başlardı.

Yemek, börek, çay, hamam suyu... her iş bu sobada görülürdü. Ama eskimişti artık. Annesinin hırkası gibi hep var olan bir nesneydi o da. Yalnızca boruları silkeleneceği zaman sökülürdü. Tenekesi çürümüş, üzerinde yer yer delikler oluşmuştu. Sabah alacasında yanarken, birçok adam sigara içiyormuş gibi, leblebi büyüklüğündeki bu delikler kırmızı kırmızı ışırdı. Annesi de artık bunun eskidiğini, ne de olsa tenekeden olduğunu, sac sobalara özendiğini yineleyip dururdu da babası oralı olmazdı.

Yaz gelir, sonra yine kış olur ama o soba aynı köşesinde, delikleri biraz daha çoğalmış olarak bir kışı daha çıkarmaya çalışırdı.

Baba, arada gözleri rakıdan iyice kızarmış keyiflenince, "Kız Hamiyet," derdi, "sana şöyle sacdan bir soba alayım, uğraşma şu külüstürle."

Anne omzunu silker, pek inanmaz görünürdü. Rakıdan olduğunu bal gibi bilirdi de, ses tonunu değiştirip, "Ne zaman alacakmışsın?" diye sorardı. Öyle gecelerin çoğunda soba zamansız yanar, Salih'i uykusundan uyandırır, yorganın altında tere batmış olurdu. Sobanın üstünde tıslayarak ısınan kocaman bakraçta, sonra hamamlıkta yapılan banyoda Salih'in küçücük kafasını kurcalayan bir giz vardı ama ne olduğunu bilmezdi. O anda annesine de babasına da kızardı.

Babası uyurken ağzı açık olurdu ve horlardı. Çalı gibi, simsiyah bıyıkları kıpır kıpır titreşirdi her solukta. Nasıl bir horlamaysa bu, odada bir traktör çalışıyormuş gibi gelirdi Salih'e.

"Hadi kalk!" diye dürterdi annesi, "Çay hazır, ekmek yiyelim."

Aslanlar gibi esnerdi.

Tekmeleyerek yorganı atardı üstünden.

Saçı başı darmadağın, göz altları torba torba, her şeye söverek kalkardı yataktan.

Annesi ibrikten eline su döker, o da tokatlarcasına yıkardı yüzünü. Yataklar toplanır, kareli yemek bohçası yere serilirdi.

Kimse konuşmazdı. Tek ses, höpürtüyle içilen çay bardaklarından gelirdi. Bir yandan zeytinler yenir, öbür yandan da keçiler pislemiş gibi çekirdekleri birikirdi.

Sonra "gümmm" diye çarparak kapıyı basar giderdi çalışıp çalışmayacağı belirsiz dükkânına. Kuşlar da, Salih de, Zeliha da, Hasibe de, annesi de tutsak kalırlardı boynuz bıyıklı babanın zindanında.